
STRATEGIA ROZWOJU GMINY TOPÓLKA NA LATA 2021-2030

**GMINA TOPÓLKA
POWIAT RADZIEJOWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA TOPÓLKA
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

Spis treści

Wstęp	3
1. Uwarunkowania programowe	4
2. Analiza i diagnoza strategiczna	7
2.1 Diagnoza sytuacji przestrzennej.....	7
2.1.1 Położenie administracyjne.....	7
2.1.2 Uwarunkowania komunikacyjne	10
2.1.3 Walory przyrodnicze i kulturowe	13
2.2 Diagnoza sytuacji społecznej	17
2.2.1 Demografia	17
2.2.2 Wiek mieszkańców.....	19
2.2.3 Mieszkalnictwo.....	21
2.3 Diagnoza sytuacji gospodarczej.....	22
2.3.1 Gospodarka	22
2.3.2 Struktura zatrudnienia i rynek pracy	27
2.3.3 Bezrobocie.....	28
3.4 Diagnoza wyposażenia w infrastrukturę techniczną.....	30
3.4.1 Gospodarka wodno-ściekowa	30
3.4.2 Gospodarka odpadami.....	33
3.4.3 Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa.....	38
3.5 Diagnoza wyposażenia w infrastrukturę społeczną.....	43
3.5.1 Infrastruktura edukacyjna	43
3.5.2 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna	44
3.5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia, opieki społecznej i bezpieczeństwa.....	44
3.6 Diagnoza aktywności społecznej.....	46
3.6.1 Jakość kapitału społecznego	46
3.6.2 Działalność organizacji pozarządowych.....	49
3.6.3 Ekonomia społeczna	49
3.7 Analiza zdolności inwestycyjnej	50
3.8 Podsumowanie analizy i diagnozy.....	56
3.8.1 Analiza potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego	56
3.8.2 Analiza SWOT	65
3.8.3 Analiza SWOT / TOWS.....	68
4. Rozwój strategiczny w latach 2021-2030	75
4.1 Wizja rozwoju	75
4.2 Misja i cele strategiczne.....	76
4.3 System wdrażania i finansowania Strategii.....	79
4.4 System monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii	80
Spis tabel, rysunków i wykresów	82

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Topólka na lata 2021-2030 składa się z dwóch części:

- 1) części I – diagnozy strategicznej,
- 2) części II – określenia strategii rozwoju, w tym kierunków działań strategicznych.

Celem diagnozy strategicznej w pierwszej części jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Topólka, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne. Diagnoza strategiczna Gminy jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i operacyjnych.

W drugiej części przedstawiono plan działań Gminy do 2030 roku w oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy. W części tej określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

1. Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Topólka na lata 2021-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Projekt Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Topólka z dokumentami wyższego rzędu.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Topólka wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo

i przyjazne mieszkańcom gminy, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Topółka zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;

-
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
 - kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
 - kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Topółka, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

PROJEKT STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+

Projekt Strategii przyjęty został Uchwałą Nr 27/1168/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 15 lipca 2020 r. Cel nadrzędny określony w Strategii brzmi: *Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich.*

Powyższy cel zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech następujących obszarach tematycznych rozwoju i określonych w ich ramach celach głównych:

- Obszar Społeczeństwo:
 - Cel główny: Skuteczna edukacja,
 - Cel główny: Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo,
- Obszar Gospodarka:
 - Cel główny: Konkurencyjna gospodarka,
- Obszar Przestrzeń:
 - Cel główny: Dostępna przestrzeń i czyste środowisko,
- Obszar Spójność:
 - Cel główny: Spójne i bezpieczne województwo.

Strategia Rozwoju Gminy Topółka na lata 2021-2030 została określona przy uwzględnieniu postanowień projektu Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku. Efektem kształtowania jakości życia mieszkańców województwa będzie wzrost zamożności społeczeństwa, znacznie większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych oraz komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług. Działania strategiczne planowane do realizacji przez Gminę Topółka w najbliższych latach są zgodne z głównymi planami samorządu województwa. Ich realizacja umożliwi poprawę jakości życia mieszkańców i rozwój Gminy poprzez wykorzystanie m.in. walorów środowiska przyrodniczego, rozwój turystyki i poprawę dostępu do infrastruktury technicznej. Określając wizję i misję rozwoju Gminy Topółka w perspektywie do 2030 r.,

uwzględniono wizję rozwoju określoną w strategii wojewódzkiej. Planowane działania mają przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Topólka.

2. Analiza i diagnoza strategiczna

2.1 Diagnoza sytuacji przestrzennej

Istotną kwestią w dalszym rozwoju gminy jest realizacja działań strategicznych zgodnych z uwarunkowaniami przestrzennymi. Na terenie gminy Topólka obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Topólka stanowiące załącznik do uchwały nr IX/73/12 Rady Gminy Topólka z dnia 29 marca 2012 r.

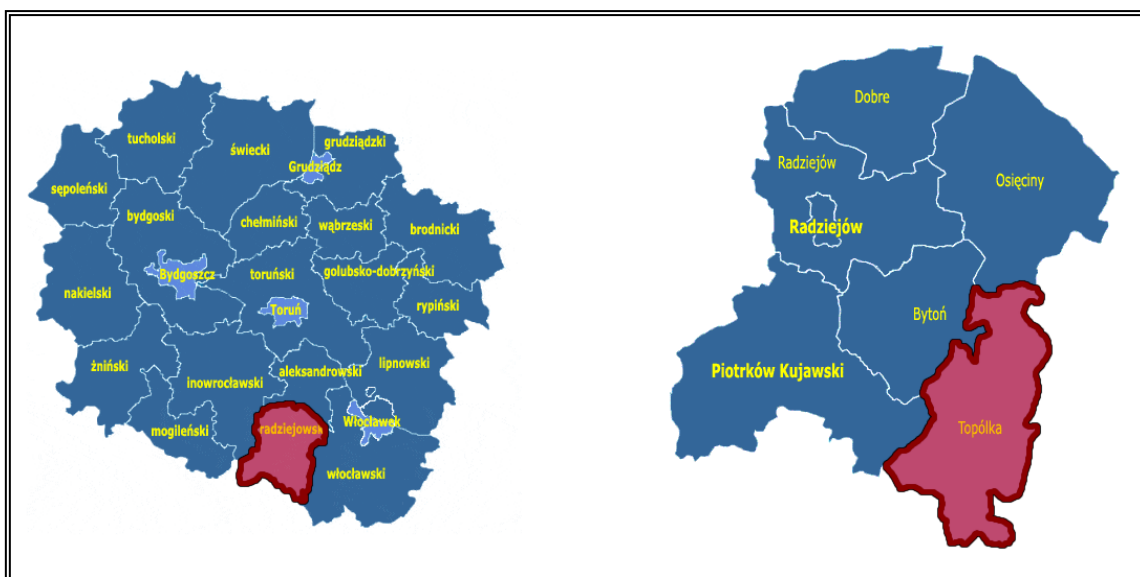
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym odzwierciedlającym politykę przestrzenną prowadzoną przez Gminę w odniesieniu do jej obszaru w wieloletniej perspektywie czasowej. Określa polityki przestrzenne Gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Dokumentami określającymi przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W części gminy nieobjętej planami miejscowymi, zmiany w sposobie zagospodarowania terenów odbywają się poprzez decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje administracyjne wydawane są także w zakresie terenów już zabudowanych, gdzie realizowana infrastruktura często podlega uzupełnieniu i rozbudowie. Wydawanie dużej liczby decyzji o warunkach zabudowy nie jest korzystnym zjawiskiem w planowaniu spójnego i zorganizowanego rozwoju przestrzennego. Taką sytuację należy określić, jako szczególnie niekorzystną, zapewniającą niski stopień realizacji polityki przestrzennej określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W związku z powyższym Gmina na bieżąco prowadzi działania w zakresie opracowywania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2.1.1 Położenie administracyjne

Gmina Topólka jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie radziejowskim. Podzielona jest ona na 24 sołectwa: Bielki, Borek, Chalno, Czamanin, Czamanin Kolonia, Czamaninek, Galonki, Głuszynek, Kamieniec, Kamieńczyk, Kozjaty, Miłachówek, Orle, Paniewek, Paniewo, Sadłóg, Sadłużek, Sierakowy, Świerczynek, Świerczyn, Topólka, Torzewo, Wola Jurkowa i Znaniewo.

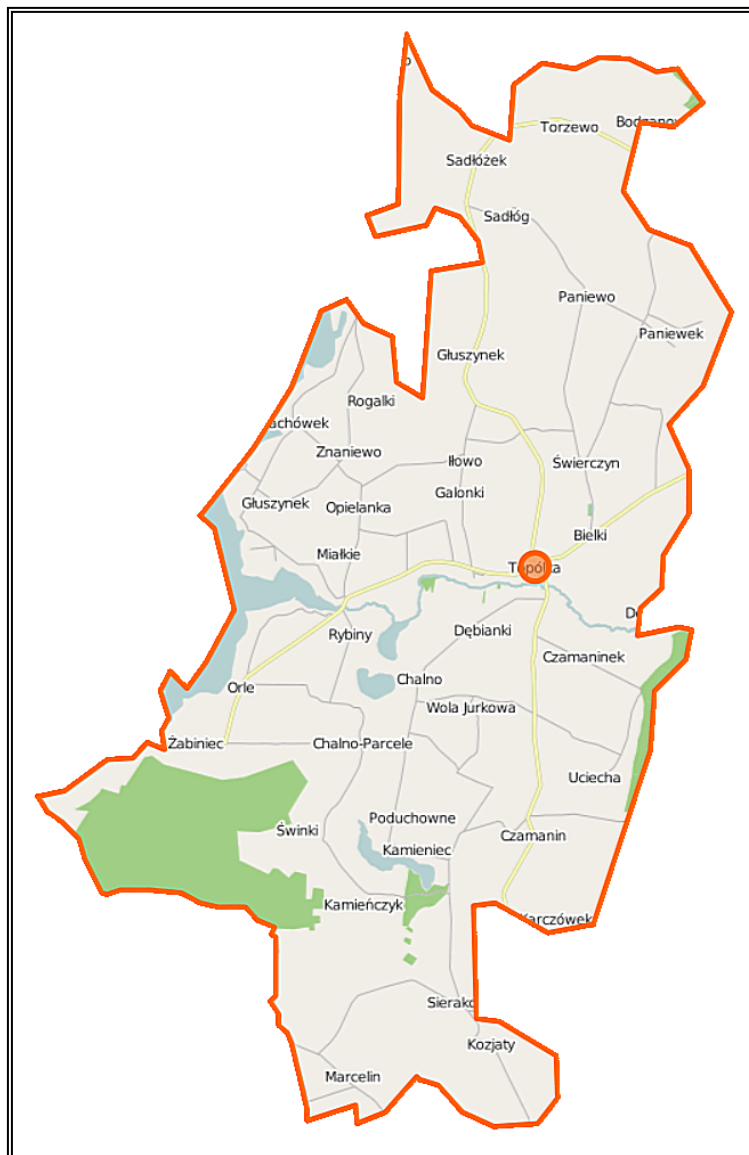
Rysunek 1. Położenie gminy Topółka na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu radziejowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Gmina Topółka sąsiaduje z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego:

- gminą wiejską Bytoń, powiat radziejowski, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą wiejską Osieć, powiat radziejowski, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą miejsko-wiejską Lubraniec, powiat włocławski, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą miejsko-wiejską Izbica Kujawska, powiat włocławski, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą wiejską Babiak, powiat kolski, województwo wielkopolskie,
- gminą wiejską Wierzbinek, powiat koniński, województwo wielkopolskie,
- gminą miejsko-wiejską Piotrków Kujawski, powiat radziejowski, województwo kujawsko-pomorskie.

Rysunek 2. Mapa gminy Topólka

Źródło: © autorzy OpenStreetMap

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar gminy Topólka położony jest na terytorium jednego makroregionu fizyczno-geograficznego Pojezierza Wielkopolskiego oraz znajdującego się w jego zasięgu mezoregionu Pojezierze Kujawskie.

Tabela 1. Położenie gminy Topólka wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Topólka	
Megaregion	Pozaałpejska Europa Środkowa
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie
Makroregion	Pojezierze Wielkopolskie
Mezoregion	Pojezierze Kujawskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl>

2.1.2 Uwarunkowania komunikacyjne**TRANSPORT DROGOWY**

Układ drogowy na terenie gminy Topólka tworzą drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne. Brak jest natomiast dróg krajowych i wojewódzkich. Głównymi szlakami komunikacyjnymi na obszarze gminy są drogi powiatowe nr 2831C (Pamiątka) — Orle — Topólka — Bielki — (Lubraniec) oraz nr 2814C (Samszyce) — Topólka — (Izbica Kujawska). Wykaz dróg gminnych został przedstawiony w tabeli poniżej.

Tabela 2. Wykaz dróg gminnych na obszarze gminy Topólka

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi [km]
1.	180801C	Borucin - Bodzanowo	1,078
2.	180802C	Powalkowice - Bodzanowo	3,680
3.	180803C	Torzewo - Torzewo	1,413
4.	180804C	Sadłówek - Witowo	0,693
5.	180805C	Paniewo - Bodzanowo	1,888
6.	180806C	Świerczyn - Bodzanowo	4,334
7.	180807C	Paniewek - Paniewek	1,125
8.	180808C	Paniewo - Żydowo	2,147
9.	180809C	Sadłówek - Wandynowo	1,466
10.	180810C	Świerczynek - Świerczyn	2,325
11.	180811C	Świerczyn - Żydowo	1,710
12.	180812C	Świerczynek - Czarnocice	1,240
13.	180813C	Świerczyn - Iłowo	1,837
14.	180814C	Bielki - Paniewek	1,347
15.	180815C	Świerczynek - Topólka	2,796
16.	180816C	Zgniły Głuszynek - Rybiny Leśne	6,253
17.	180817C	Znaniowo - Iłowo	1,803
18.	180818C	Borek - Borek	1,443
19.	180819C	Orle - Orle	1,148
20.	180820C	Rybiny - Kamieniec	4,540
21.	180821C	Dębianki - Sarnowo	1,955
22.	180822C	Chalno - Czamanin Kolonia	3,597
23.	180823C	Czamaninek - Czamanin	2,436
24.	180824C	Orle - Orle	1,405
25.	180825C	Chalno - Czamanin	2,581
26.	180826C	Czamanin - Sarnowo	1,670
27.	180827C	Czamanin - Karczówek	1,389
28.	180828C	Orle - Kazimierzewo	2,705

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość drogi [km]
29.	180829C	Chalno - Kamieńczyk	1,233
30.	180830C	Orle - Kozjaty	4,512
31.	180831C	Świnki - Dębowiec	1,690
32.	180832C	Sierakowy - Dębowiec	2,604
33.	180833C	Kozjaty - Ślazewo	2,309
34.	180834C	Sierakowy - Mchówek	1,458
35.	180835C	Orle - Rybiny	1,554
36.	180836C	Paniewek - Bielki	1,046
37.	180837C	Paniewo - Torzewo	0,492
38.	180838C	Miłachówek – Znaniewo	1,021
Razem			79,923

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Topółka

Łączna długość dróg gminnych wynosi 79,923 km. Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy. Gmina posiada także połączenia autobusowe, które umożliwiają przemieszczanie się mieszkańców, jak i turystów. Atutem jest również bliska odległość do autostrady A1.

Drogi w dobrym stanie technicznym stwarzają dogodne warunki do przejazdów zarówno pasażerskich, jak i towarowych. Dobry stan techniczny wpływa również na zmniejszenie się wydzielania spalin oraz kurzów i pyłów do atmosfery. Dlatego istotne jest utrzymanie dróg w dobrym stanie i poddawanie ich regularnym pracom modernizacyjnym.

TRANSPORT KOLEJOWY

Przez teren gminy Topólka nie przebiegają linie kolejowe.

TRANSPORT LOTNICZY

Na terenie gminy nie jest zlokalizowane żadne lądowisko ani lotnisko. Najbliższym portem lotniczym jest znajdujący się w odległości około 100 km w kierunku północno-zachodnim, od Topólki, Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy.

2.1.3 Walory przyrodnicze i kulturowe**WALORY PRZYRODNICZE**

Walorami przyrodniczymi nazywamy wszystkie te elementy i zasoby środowiskowe, ukształtowane bez wpływu i ingerencji człowieka, które mogą stać się celem ruchu turystycznego. Są one jednymi z najważniejszych aspektów branych pod uwagę przy opisywaniu atrakcyjności danego regionu. Mają wpływ nie tylko na turystykę obszaru, ale również na sferę gospodarczą i ekonomiczną. Walory przyrodnicze można sklasyfikować według następującego podziału:

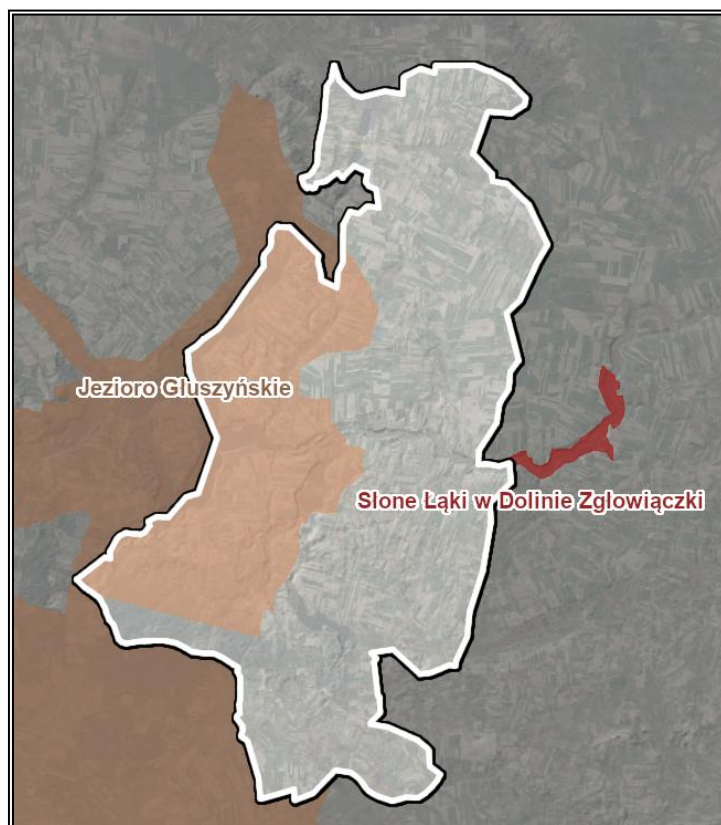
- ukształtowanie powierzchni,
- udział powierzchni terenów zielonych i lasów,
- udział powierzchni terenów będących pod ochroną,
- powierzchnia wód powierzchniowych,
- stan środowiska przyrodniczego.

Największym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych jest niewątpliwie człowiek i związana z nim jego aktywność, w tym należy uwzględnić zanieczyszczenie środowiska, urbanizację, a także turystykę.

Na terenie gminy występują bogate walory przyrodnicze. Wśród najważniejszych z nich wymienić można położenie w dolinie rzeki Zgłowiączki oraz nad Jeziorem Głuszyńskim, wokół którego znajduje się ok. 4,5 tys. działek rekreacyjnych (w tym ok. 30% w granicach gminy Topólka). Dodatkowo obecność morenowej rzeźby terenu, charakteryzującej się licznymi wzniesieniami i pagórkami, które przeplatają się z pomniejszymi jeziorkami i zerdzewieniami oraz wiejskim krajobrazem, nadaje tym terenom malowniczego charakteru. Ponadto na obszarze tym występują liczne mniejsze jeziora, wśród których bardziej popularne to: Kamieniec, Chalno oraz Sadłużek. Krajobraz ten sprzyja wycieczkom pieszym i rowerowym, wędkarstwu oraz sportom wodnym.

Na terenie gminy występują obszary o szczególnych wartościach przyrodniczych. Znajduje się tu: Obszar Chronionego Krajobrazu „Jezioro Głuszyńskie” oraz Obszar Natura 2000 „Słone Łąki w Dolinie Zgłowiączki”.

Rysunek 4. Położenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Głuszyńskie oraz Obszaru Natura 2000 Słone Łąki w Dolinie Zgłowiączki PLH040037 na terenie gminy Topółka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Głuszyńskie – zajmuje powierzchnię 5 935,56 ha i powstał na mocy Uchwały Nr XX/92/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku z dnia 15 czerwca 1983 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.

Obszar ma na celu czynną ochronę ekosystemów znajdujących się na terenie OChK Jezioro Głuszyńskie. Obejmuje: zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk i form krajobrazowych Wysoczyzny Kujawskiej, zachowanie różnorodnej roślinności leśnej, łąkowej, torfowiskowej, bagiennej i wodnej, ochronę zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych, płynących i stojących) wraz z pasem roślinności okalającej oraz prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej. Podstawą utworzenia obszaru chronionego krajobrazu jest ochrona krajobrazu i naturalnych warunków środowiska przyrodniczego, w tym: Jezioro Głuszyńskie, które wraz z przyległym kompleksem bagien stanowi obszar źródłowy rzeki Zgłowiączki, miejsca ostojowe i lęgowe dla łąkowej, wodnej, trzcinowej awifauny, wyjątkowe walory krajobrazowe jeziora i terenów do niego przyległych, m.in. kompleks leśny Lasu Orle mający duże znaczenie ekologiczne dla prawie bezleśnych Kujaw.

Słone Łąki w Dolinie Zgłowiączki (Kod obszaru: PLH040037) – Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 151,91 ha. Obszar został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Do najcenniejszych cech Obszaru należy występowanie tutaj słonych łąk, które mają znaczenie zarówno w skali regionu jak i kraju. Zasolenie gleb na tym obszarze nie pochodzi z wód rzeki Zgłowiączki przepływającą w pobliżu, tylko związane jest z wysiękami słonych wód, towarzyszących cechsztyńskim pokładom soli kamiennej, które w obrębie antyklinorium środkowopolskiego są wyniesione blisko powierzchni ziemi. Obecnie źródłem zasolenia są również solanki sączące się z odwiertów, wykonanych w przeszłości przez człowieka.

Na terenie Obszaru dominują śródlądowe słone łąki ze świbką morską i mlecznikiem nadmorskim. W lokalnych zagłębieniach oraz również w koleinach dróg prowadzących na łąki, znajdują się niewielkie płyty muraw z mannica odstającą i muchotrzewem solniskowym. Większe powierzchnie w obniżeniach zajmuje halofilny szuwar z sitowcem nadmorskim. Natomiast w wyżej położonych partiach wykształciły się płyty subhalofilnych łąk z kostrzewą trzcinowatą i pięciornikiem gęsim.

W związku z występującymi tutaj unikalnymi słonymi łąkami, znajduje się tutaj grupa rzadkich halofilnych gatunków roślin, jak m.in.: łoboda oszczepowata, odm. solna, salina mlecznik nadmorski, mannica odstająca, muchotrzew solniskowy, świbka morska, koniczyna rozdęta *Trifolium* czy komonica wąskolistna.

WALORY KULTUROWE

Do walorów kulturowych należy zaliczyć wszystkie te wytworzone przez człowieka, tj. liczne budowle i budynki takie, jak muzea i rezerваты archeologiczne, zabytki architektury i budownictwa, obiekty unikatowe i muzea specjalistyczne, obiekty historyczno-wojskowe, miejsca i muzea martyrologii, współczesne imprezy kulturowe oraz miejsca pielgrzymkowe, a także zwyczaje, wierzenia i obyczaje oraz pozostałe elementy dziedzictwa kulturowego.

Na terenie gminy zachowało się wiele obiektów zabytkowych. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków zaprezentowano poniżej:

— Czamanin:

- park dworski, 1894-1900, nr rej.: A/1234 z 5.09.1984,

— Czamaninek:

- kaplica pw. św. Hieronima, drewn., 1771, nr rej.: A/437 z 28.04.1966,

— Kamieniec:

- zespół dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 148/A z 6.09.1984:
 - dwór, park,

— Orle:

- kościół par. pw. św. Doroty, drewn., 1775, nr rej.: A/451 z 20.05.1955,
- wiatrak paltrak, drewn., 1887, nr rej.: 369/A z 11.09.1995,

— Świerczyn

- kościół par. pw. MB Anielskiej, 1862, nr rej.: A/438 z 27.04.1966,
- zespół dworski, nr rej.: 147/A z 5.09.1984:
 - dwór, 1872,
 - park, poł. XIX.

Promocja gminy prowadzona jest przede wszystkim przez lokalną prasę oraz stronę internetową Gminy. Ponadto osoby prywatne oferujące noclegi promują swoje usługi przez portale noclegowo – turystyczne.

Na terenie Gminy funkcjonują dwa główne centra kulturalne:

1. Gminny Ośrodek Kultury
2. Gminna Biblioteka Publiczna

Gminny Ośrodek Kultury w Topółce to jednostka organizacyjna Gminy Topółka, która prowadzi działalność w zakresie upowszechniania kultury na terenie gminy.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Topółce obejmuje:

- prowadzenie zajęć artystycznych;
- udział w konkursach gminnych, powiatowych oraz ogólnopolskich;
- organizację wystaw, koncertów, konkursów;
- współpracę ze szkołami oraz innymi instytucjami
- archiwizację działalności artystycznej (zdjęcia, nagrania wideo, social media).

Przy Gminnym Ośrodku Kultury w Topółce utworzone zostało Studium Sztuki Wokalnej, w ramach którego dzieci i młodzież uczestniczą w konkursach piosenki dziecięcej organizowanych na terenie całego kraju, odnosząc niemałe sukcesy. Funkcjonuje również orkiestra dęta „Sempre Cantabile”. Wraz z kapelą „Na Żywca” bierze ona udział w imprezach plenerowych, które odbywają się zarówno na szczeblu gminnym, jak i powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim.

Gminna Biblioteka Publiczna w Topólce to jednostka organizacyjna Gminy służąca zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych oraz czytelniczych społeczeństwa Gminy oraz upowszechnienia wiedzy i kultury.

Gminna Biblioteka Publiczna w Topólce organizuje zajęcia dla dzieci, podczas których z zakupionych przez bibliotekę materiałów i przyborów młodzież szkolna może wykonywać różne wyroby plastyczne, a zakupione materiały są wykorzystywane do organizacji różnych gier i zabaw świetlicowych. Gminna Biblioteka organizuje również spotkania literacko-muzyczne. Z myślą o najmłodszych czytelnikach Biblioteka organizuje w ciągu roku konkursy oraz spotkania dla dzieci. Dla starszych mieszkańców Gminy organizowany jest m.in. „Dzień Seniora”.

2.2 Diagnoza sytuacji społecznej

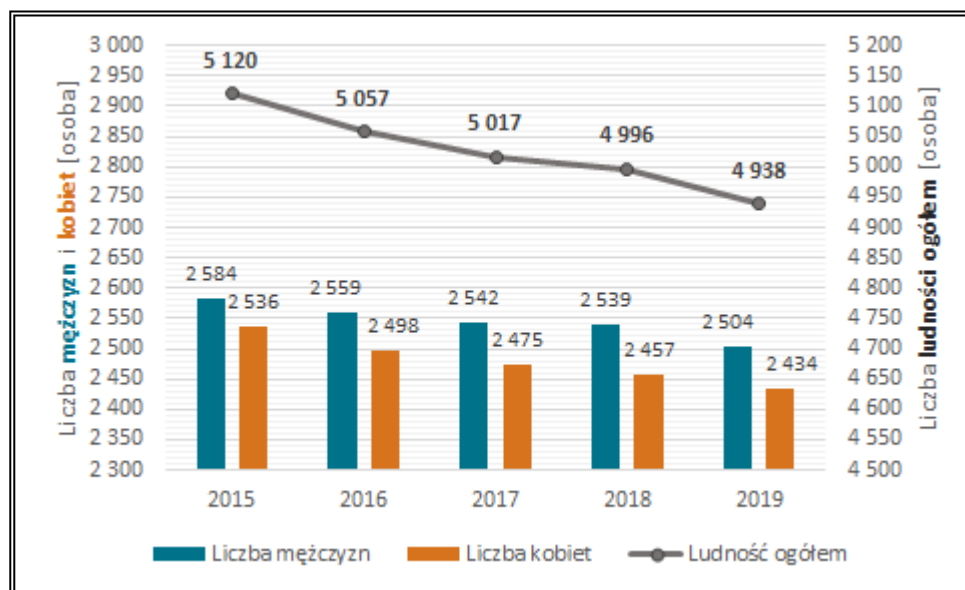
2.2.1 Demografia

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Gminy Topólka liczba mieszkańców w roku 2019 wyniosła 4 938 osób, z czego 2 504 mężczyzn (50,71%) i 2 434 kobiet (49,29%). Na przestrzeni analizowanych lat (2015-2019) liczba mieszkańców zmniejszyła się. Spadek dotyczy zarówno liczebności kobiet, jak i mężczyzn. Liczba mieszkańców ogółem zmniejszyła się o 182 osoby, tj. o 3,55% w stosunku do roku 2015, z czego liczba mężczyzn zmniejszyła się o 102 osoby, tj. 4,02%, a liczba kobiet o 80 osób, czyli 3,10%.

Tabela 3. Liczba ludności w gminie Topólka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Mężczyźni	2 584	2 559	2 542	2 539	2 504
Kobiety	2 536	2 498	2 475	2 457	2 434
Ogółem	5 120	5 057	5 017	4 996	4 938

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji ludności Urzędu Gminy Topólka

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Topółka w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji ludności Urzędu Gminy Topółka

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2015-2019 odnotowano spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (spadek o 7,49% osób w wieku przedprodukcyjnym i 6,1% w wieku produkcyjnym). W badanych latach wzrosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym o 92 osoby, tj. o 10,97%.

Tabela 4. Ludność gminy Topółka w latach 2015-2019 wg grup ekonomicznych

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	934	924	899	892	864
	Mężczyźni		494	497	483	489	453
	Kobiety		440	427	416	403	411
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	3 347	3 278	3 224	3 198	3 143
	Mężczyźni		1 817	1 781	1 758	1 743	1 731
	Kobiety		1 530	1 497	1 466	1 455	1 412
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	839	855	894	906	931
	Mężczyźni		273	281	301	307	320
	Kobiety		566	574	593	599	611

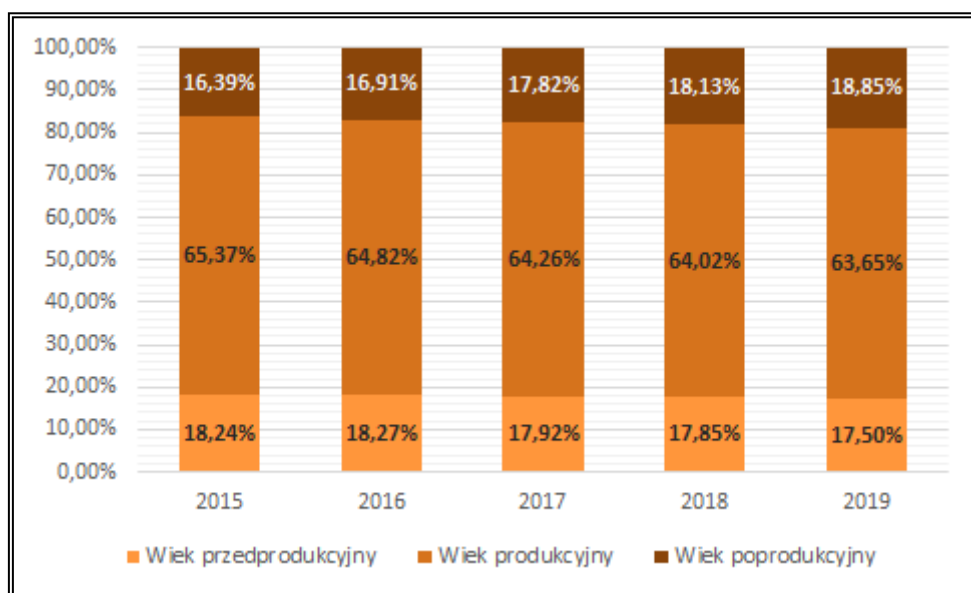
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji ludności Urzędu Gminy Topółka

W 2019 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 17,50% (spadek o 0,74 p. proc.),
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 63,65% (spadek o 1,72 p. proc.),
- udział ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 18,85% (wzrost o 2,46 p. proc.).

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Topółka w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji ludności Urzędu Gminy Topółka

2.2.2 Wiek mieszkańców

W tabeli poniżej przedstawione zostały dane nt. liczby ludności Gminy Topółka w podziale na wiek i płeć w latach 2015-2019. Zauważalna jest tendencja spadkowa w liczebności najmłodszych mieszkańców Gminy i rosnąca wśród liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 5. Liczba ludności w gminie Topółka w latach 2015-2019

Wiek	2015			2016			2017			2018			2019		
	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0-2	74	82	156	77	70	147	70	58	128	81	53	134	74	62	136
3	23	24	47	28	25	53	28	26	54	21	22	43	23	16	39
4-5	53	47	100	51	46	97	50	51	101	57	52	109	51	49	100
6	23	30	53	22	26	48	29	21	50	22	25	47	27	26	53
7	29	30	59	23	30	53	22	25	47	29	21	50	21	26	47
8-12	131	120	251	125	125	250	120	129	249	112	132	244	121	128	249
13-15	106	57	163	110	55	165	88	62	150	92	68	160	76	64	140
16-17	55	50	105	61	50	111	76	44	120	75	30	105	60	40	100
18	34	36	70	23	28	51	32	23	55	30	29	59	47	17	64
19-65;19-60	1 783	1 494	3 277	1 758	1 469	3 227	1 726	1 443	3 169	1 713	1 426	3 139	1 684	1 395	3 079
66+;61+	273	566	839	281	574	855	301	593	894	307	599	906	320	611	931
Ogółem	2 584	2 536	5 120	2 559	2 498	5 057	2 542	2 475	5 017	2 539	2 457	4 996	2 504	2 434	4 938

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji ludności Urzędu Gminy Topółka

2.2.3 Mieszkalnictwo

Mieszkalnictwo na terenie gminy ulega systematycznemu rozwojowi. Z danych GUS zestawionych w poniższej tabeli wynika, że ogólna liczba mieszkań na przestrzeni analizowanych lat zwiększyła się o 1,55%. Liczba izb wzrosła o 1,83%, natomiast powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się o ok. 1,94%.

Tabela 6. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Topólka w latach 2015 - 2018

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018
Mieszkania	-	1 423	1 433	1 440	1 445
Izby	-	6 239	6 293	6 329	6 353
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	129 295	130 320	131 225	131 806

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia mieszkaniowa jednego mieszkania zwiększyła się niewiele bo o 0,3 m². Podobny trend przyjął wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę - wzrost o 1,1 m² oraz wskaźnik mieszkań na 1 000 mieszkańców o 10,6. Szczegóły zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 7. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Topólka w latach 2015 - 2018

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	90,9	90,9	91,1	91,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	26,1	26,6	26,9	27,2
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	287,4	292,3	295,1	298,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W analizowanym okresie na terenie gminy nastąpił wzrost wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne – łazienkę i centralne ogrzewanie oraz w sieć wodociągową. W porównaniu z rokiem 2015, do roku 2018, liczba mieszkań, podłączonych do sieci wodociągowej wzrosła o 1,78%, liczba mieszkań wyposażonych w łazienkę zwiększyła się o 2,00%, natomiast liczba mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie wzrosła o 2,36%. W 2018 roku mieszkania:

- podłączone do sieci wodociągowej stanowiły 86,99% mieszkań ogółem,
- wyposażone w łazienkę stanowiły 77,72% mieszkań ogółem,
- posiadające centralne ogrzewanie stanowiły 66,02% mieszkań ogółem.

Tabela 8. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarne na terenie gminy Topólka w latach 2015 - 2018

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018
Mieszkania podłączone do sieci wodociągowej	-	1 235	1 245	1 252	1 257
Mieszkania wyposażone w łazienkę	-	1 101	1 111	1 118	1 123
Mieszkania posiadające centralne ogrzewanie	-	932	942	949	954

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat zasobów mieszkaniowych będących w posiadaniu Gminy Topólka. Większa część lokali znajduje się w dobrym stanie technicznym.

Tabela 9. Zespół mieszkaniowy będący w posiadaniu Gminy Topólka

Lp.	Położenie/adres	Liczba lokali w budynku	Stan techniczny	Wyposażenie techniczne			Planowane działania w latach 2021-2022
				kanalizacja	wodociąg	centralne ogrzewanie	
1	Świerczyn (Pałac)	7 lokali mieszkalnych 1 lokal socjalny	dostateczny	NIE	TAK	NIE	Przeglądy, częściowa wymiana stolarki okiennej
2	Świerczyn (oficyn)	1 lokal mieszkalny	dobry	TAK	TAK	TAK	Przeglądy
3	Budynek po dawnym urzędzie	2 lokale mieszkalne	dobry	TAK	TAK	NIE	Przeglądy
4	Budynek przedszkola w Topólcie	2 lokale mieszkalne	dobry	TAK	TAK	TAK	Przeglądy
5	Była szkoła w Znaniewie	2 lokale mieszkalne	dobry	TAK	TAK	NIE	Przeglądy
6	Szkoła w Paniewie	1 lokal mieszkalny	dobry	TAK	TAK	NIE	Przeglądy

Źródło: Uchwała nr X/19 Rady Gminy Topólka z dnia 15 listopada w sprawie zmian w uchwale XX/164/17 Rady Gminy Topólka z dnia 23 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Topólka na lata 2017 – 2022

2.3 Diagnoza sytuacji gospodarczej

2.3.1 Gospodarka

Według danych GUS na terenie gminy Topólka w roku 2019 zarejestrowane były 323 podmioty gospodarcze, z czego 307, tj. 95,05% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2015-2019 zwiększyła się o 46 (tj. 16,61%). W analizowanym okresie, w sektorze publicznym liczba podmiotów zmniejszyła się o 1, natomiast w sektorze prywatnym wzrosła o 46 działalności, tj. o 17,62%. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, prezentuje tabela poniżej.

Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Topólka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Podmioty gospodarki narodowej					
Ogółem	277	287	302	306	323
Sektor publiczny					
Ogółem	14	14	13	13	13
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	11	11	10	10	10
Sektor prywatny					
Ogółem	261	271	287	290	307
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	229	239	253	262	274
Spółki handlowe	3	3	4	3	4
Spółdzielnie	2	2	2	2	2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	12	11	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W sektorze prywatnym można zaobserwować przodowanie dwóch sekcji nad innymi. Jest to sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (74 podmioty) oraz sekcja F związana z branżą budowlaną (72 podmioty).

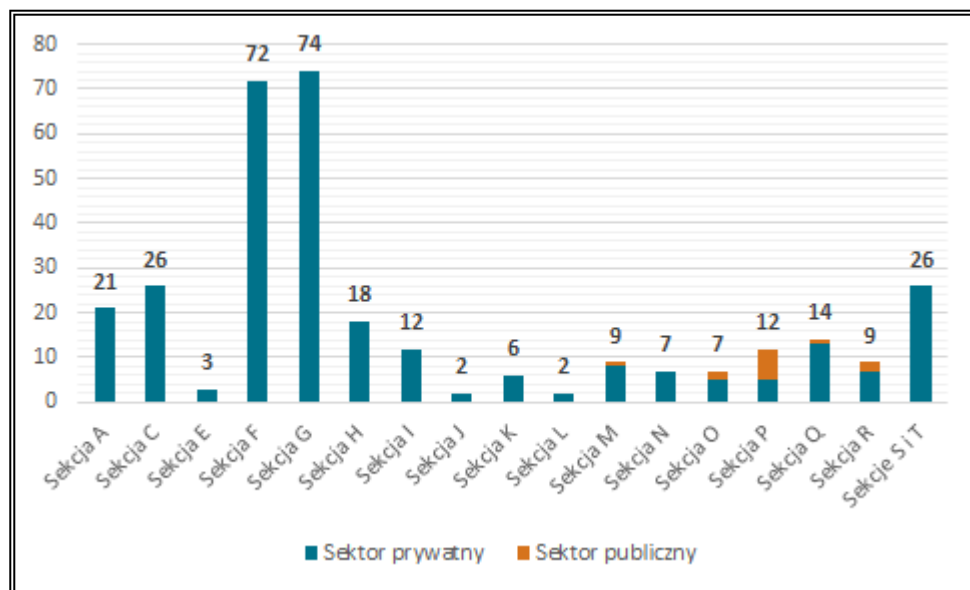
Natomiast największa liczba podmiotów w sektorze publicznym na terenie gminy Topólka w 2019 roku znajdowała się w sekcji P – edukacja (7 podmiotów).

Ogółem największy wzrost w latach 2015-2019 odnotowała sekcja F (budownictwo). Liczba podmiotów w tej sekcji zwiększyła się o 28 tj. o 63,64%. Natomiast, największy spadek zanotowała sekcja M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), gdzie zaobserwowano spadek o 2 podmioty tj. 20,00%.

Tabela 11. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Topółka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Sektor publiczny						
Sekcja M	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja O	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja P	Podmiot	8	8	7	7	7
Sekcja Q	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja R	Podmiot	2	2	2	2	2
Sektor prywatny						
Sekcja A	Podmiot	19	21	20	19	21
Sekcja B	Podmiot	1	1	0	0	0
Sekcja C	Podmiot	25	22	23	25	26
Sekcja E	Podmiot	2	2	2	3	3
Sekcja F	Podmiot	44	49	61	63	72
Sekcja G	Podmiot	74	76	72	74	74
Sekcja H	Podmiot	13	16	15	16	18
Sekcja I	Podmiot	12	12	12	13	12
Sekcja J	Podmiot	3	2	2	2	2
Sekcja K	Podmiot	6	6	7	6	6
Sekcja L	Podmiot	1	0	1	2	2
Sekcja M	Podmiot	10	9	10	9	8
Sekcja N	Podmiot	3	5	8	7	7
Sekcja O	Podmiot	6	6	6	5	5
Sekcja P	Podmiot	4	3	4	5	5
Sekcja Q	Podmiot	10	11	12	13	13
Sekcja R	Podmiot	3	4	6	6	7
Sekcje S i T	Podmiot	25	26	26	22	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2019 w gminie Topółka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Według klas wielkości, na terenie gminy Topółka w 2019 r. dominowały mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników. W tym czasie zarejestrowanych było 313 podmiotów, które stanowiły 96,90% wszystkich podmiotów gospodarczych. W następnej kolejności znalazły się małe przedsiębiorstwa (zatrudniające od 10 do 49 osób) – ich udział wyniósł 3,10% wszystkich podmiotów. Na terenie gminy nie funkcjonują średnie ani duże przedsiębiorstwa.

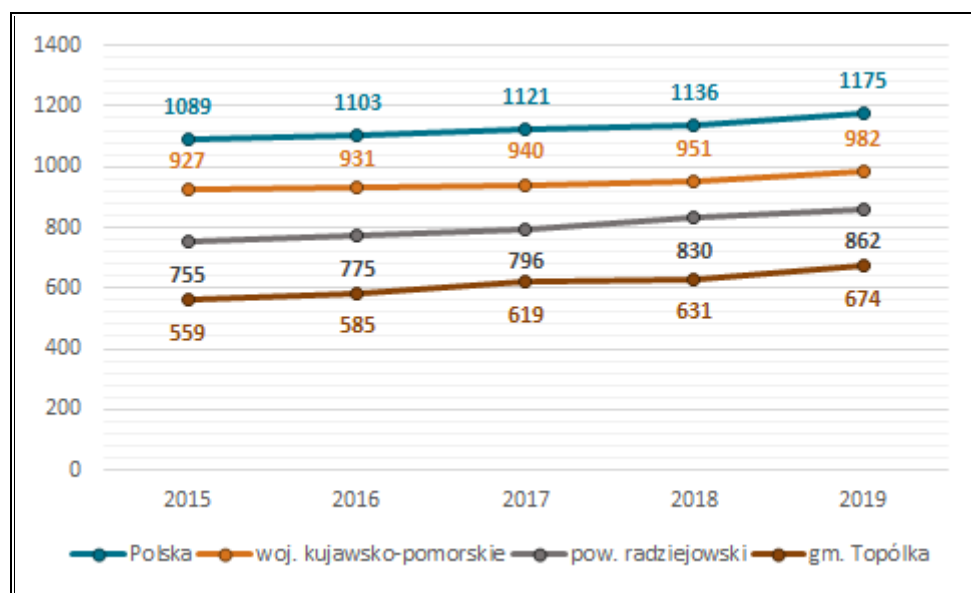
Tabela 12. Liczba podmiotów na terenie gminy Topółka wg klas wielkości w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana (2015-2019)	Udział w 2019
Mikroprzedsiębiorstwa (0-9 osób)	264	275	290	294	313	+49 (18,56%) ▲	96,90%
Małe przedsiębiorstwa (10-49 osób)	13	12	12	12	10	-3 (23,08%) ▲	3,10%
Razem	277	287	302	306	323	+46 (16,61%) ▲	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bd1.stat.gov.pl/BDL/start>

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców w gminie Topółka w latach 2015-2019 wykazała tendencję rosnącą. Wskaźnik ten wzrósł z 559 podmiotów w 2015 r. do 674 w 2019 r., tj. o 20,57%. W każdym z analizowanych lat był jednak niższy niż dla powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego, a także kraju.

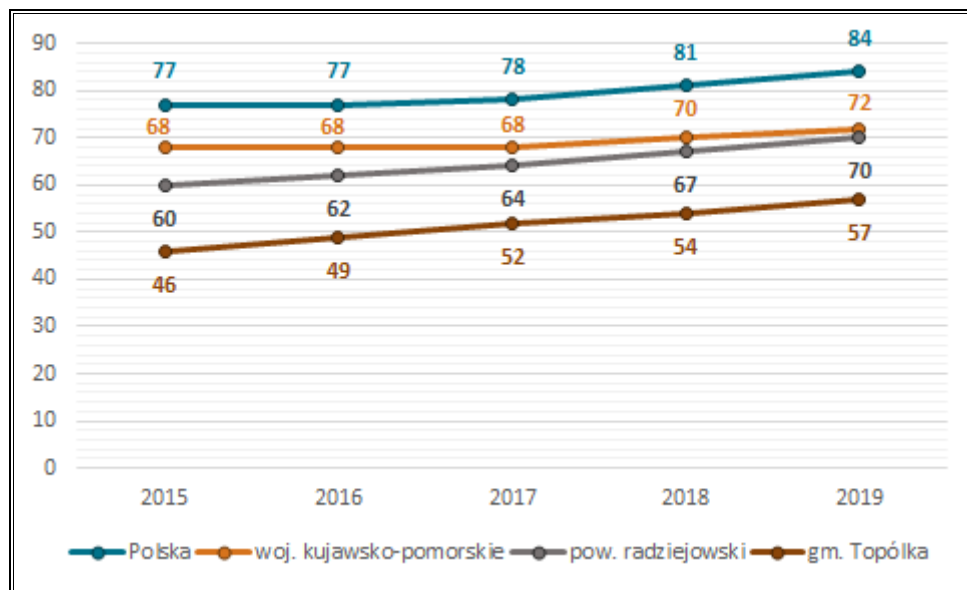
Wykres 4. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bd1.stat.gov.pl/BDL/start>

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców w gminie Topółka w 2019 r., w porównaniu do stanu z 2015 r., zanotowała wzrost o 23,91%. Wskaźnik dla gminy Topółka w analizowanym okresie również był niższy niż dla powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego, a także kraju. Zaobserwować można jednak, że rósł on najszybciej niż pozostałych jednostek administracyjnych.

Wykres 5. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Obszar gminy Topółka nie jest konkurencyjny pod względem gospodarczym, a powodem tego jest typowo rolniczy jej charakter. Brakuje również rynku zbytu dla lokalnego rolnictwa. Rozwój gospodarczy jest możliwy głównie w branży turystycznej, w tym agroturystycznej.

2.3.2 Struktura zatrudnienia i rynek pracy

Według danych GUS w 2019 r. na terenie gminy Topółka ilość osób pracujących według innego podziału niż PKD na 1 000 ludności wyniosła 61 osób i w porównaniu do 2015 r. utrzymywała względnie stały poziom. Pracowało wówczas 103 mężczyzn i 188 kobiet, co łącznie dało liczbę 291 pracujących. W porównaniu do 2015 r. zaobserwowano spadek o 11 osób pracujących ogółem, tj. 3,64%.

Tabela 13. Pracujący w gminie Topółka wg innego podziału niż PKD w latach 2015-2019

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Pracujący w gminie wg płci							
Ogółem		osoba	302	319	341	345	291
w tym:	mężczyźni	osoba	110	114	117	115	103
	kobiety	osoba	192	205	224	230	188
Pracujący na 1 000 ludności							
Ogółem		osoba	61	65	70	71	61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Dostęp do zatrudnienia wywiera wpływ na sytuację materialną mieszkańców. Na przestrzeni lat 2015-2019 odnotowano spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gminy. W 2015 r. liczba ta wynosiła 419 osób, a do końca 2019 r. zmniejszyła się do 366 osób, tj. o 53 osoby, co daje spadek o 12,65%.

Tabela 14. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2015-2019

Wyszczególnienie		Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem		osoba	419	391	373	348	366

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie gminy Topółka spadł z poziomu 8,5% w 2015 r. do 7,6% w 2019 r. Porównując go z innymi jednostkami administracyjnymi zauważyć można, że jest on niższy od wskaźnika dla powiatu radziejowskiego i wyższy dla wskaźników województwa kujawsko-pomorskiego i kraju.

Tabela 15. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wiek

Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
gmina Topółka	%	8,5	7,9	7,6	7,2	7,6
powiat radziejowski		13,0	11,6	10,5	10,0	9,3
województwo kujawsko-pomorskie		9,7	8,8	8,0	7,2	6,6
Polska		7,1	6,5	5,7	5,1	4,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

2.3.3 Bezrobocie

W gminie Topółka podobnie, jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych. W latach 2015-2019 na terenie gminy liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 26,78%. Porównując liczbę bezrobotnych kobiet i mężczyzn, zauważyć można, że w większym stopniu bezrobocie dotyczy kobiet. W 2019 r. na 268 zarejestrowanych osób bezrobotnych, 148 osób to kobiety.

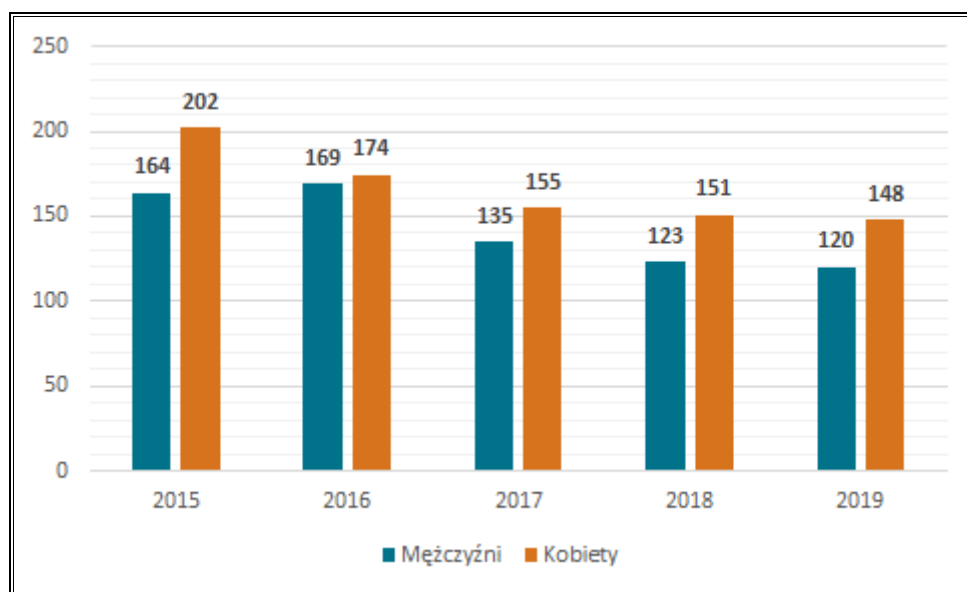
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (stopa bezrobocia rejestrowanego) w gminie Topółka spadł z poziomu 11,6% w 2015 r. do 8,9% w 2019 r. Dla porównania, w powiecie radziejowskim stopa ta wyniosła na koniec 2019 r. 16,6%, w województwie kujawsko-pomorskim 7,9%, a w Polsce 5,2%.

Tabela 16. Bezrobocie na terenie gminy Topółka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
Ogółem		osoba	366	343	290	274	268
w tym:	Mężczyźni	osoba	164	169	135	123	120
	Kobiety	osoba	202	174	155	151	148
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
Ogółem		%	11,6	11,0	9,4	9,0	8,9
Mężczyźni		%	9,4	9,9	7,9	7,3	7,2
Kobiety		%	14,2	12,4	11,2	11,0	11,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 6. Bezrobotni zarejestrowani wg płci na terenie gminy Topółka w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W grupie osób do 25 roku życia liczba bezrobotnych spadła o 46,51%, w grupie osób do 30 roku o 41,89%, a w grupie powyżej 50 roku życia o 20,00%. Liczba osób pozostająca długotrwale bezrobotna zmniejszyła się w analizowanym okresie o 60 osób, tj. o 26,79%.

Tabela 17. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Topółka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Do 25 roku życia	osoba	86	82	51	43	46
Do 30 roku życia	osoba	148	135	95	93	86
Powyżej 50 roku życia	osoba	70	63	63	61	56
Długotrwale bezrobotni	osoba	224	228	214	179	164

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

3.4 Diagnoza wyposażenia w infrastrukturę techniczną

3.4.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Na terenie gminy Topółka nie funkcjonuje zbiorczy system kanalizacji sanitarnej oraz nie jest zlokalizowana oczyszczalnia ścieków. Wobec tego gospodarka ściekowa na tym obszarze opiera się na przydomowych oczyszczalniach ścieków lub zbiornikach bezodpływowych.

W poniższej tabeli znajdują się informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Topółka.

Tabela 18. Wykaz zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Topółka

Miejscowość	Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]
Bielki	37	20
Borek	25	14
Chalno	20	4
Chalno Parcele	7	1
Czamanin	46	18
Czamaninek	55	11
Czamanin-Kolonia	33	10
Dębianki	41	16
Emilianowo	9	1
Galonki	24	7
Galonki Kolonia	11	1
Głuszynek	47	8

Miejscowość	Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]
Iłowo	16	-
Jurkowo	4	-
Kamieniec	28	11
Kamieńczyk	11	1
Karczówek	7	-
Kozjaty	19	6
Miałkie	5	-
Miłachówek	23	9
Opielanka	6	-
Orle	56	22
Orle Gaj	5	-
Paniewek	22	9
Paniewo	40	20
Rogalki	4	-
Rybiny	19	6
Rybiny Leśne	8	1
Sadłóg	23	11
Sadłużek	18	10
Sierakowy	38	10
Świerczyn	27	7
Świerczynek	37	17
Świnki	5	1
Topółka	100	19
Torzewo	37	24
Wola Jurkowa	18	8
Wyrobki	8	1
Zgniły Głuszynek	6	-
Znaniewo	14	11
Żabieniec	12	-
Razem	971	315

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Topółka

Jak wynika z powyższych danych, ok. 30% gospodarstw domowych korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków, a pozostała część nadal ze zbiorników bezodpływowych (tzw. szamb), których stan techniczny (nieszczelność) stanowi zagrożenie dla środowiska gminy, poprzez możliwe niekontrolowane wycieki nieczystości do wód i gleby.

Brak sieci kanalizacyjnej stanowi poważny problem. Budowa infrastruktury kanalizacyjnej, w tym gminnej oczyszczalni ścieków wiąże się z koniecznością poniesienia bardzo wysokich

kosztów inwestycyjnych, których obecnie Gmina nie ma zarezerwowanych w swoim budżecie. Alternatywnym rozwiązaniem jest wymiana starych zbiorników na nowe i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, których parametry techniczne umożliwią oczyszczanie ścieków do poziomów zgodnych z aktualnymi przepisami, bezpiecznych dla środowiska naturalnego gminy. Jest to niezwykle ważne ze względu na potrzebę zachowania istniejących walorów przyrodniczych i możliwości wykorzystania ich dla dalszego rozwoju Gminy.

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Wszystkie sołectwa na terenie gminy Topólka posiadają sieć wodociągową. Zgodnie z danymi GUS w roku 2019 długość sieci wodociągowej wynosiła 193,3 km i na przestrzeni analizowanych lat (2015-2019) jej długość nie zmieniła się. W okresie tym wzrosła natomiast o 1,49% liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w roku 2018 wyniosła 4 324 osoby, co stanowiło 89,2% wszystkich mieszkańców. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2019 roku wyniosło 44,0 m³ i zwiększyło się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 18,60%.

Tabela 19. Infrastruktura wodociągowa gminy Topólka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	J.m.	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	193,3	193,3	193,3	193,3	193,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 207	1 210	1 214	1 216	1 225
Awarie sieci wodociągowej	szt.	3	9	13	4	4
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	183,3	199,8	211,5	200,7	212,4
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	4 413	4 370	4 351	4 324	b.d.
	%	89,1	89,1	89,2	89,2	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	37,1	40,5	43,2	41,3	44,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Obszar gminy Topólka jest zaopatrywany w wodę z ujęć zlokalizowanych w Paniewie (ujmuje wody z trzeciorzędowego piętra wodonośnego o wydajności Q = 50 m³/h) i Orlu (ujmuje wody z czwartorzędowego piętra wodonośnego o wydajności Q = 81 m³/h).

Zgodnie z danymi zawartymi w wynikach badań wody SUW w Orlu i Paniewie na terenie gminy w 2020 roku wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radziejowie, stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.

Ze względu na niewystarczającą przepustowość obecnej infrastruktury wodociągowej na terenie gminy, występuje potrzeba jej modernizacji. Istniejąca sieć wodociągowa powstała z myślą o znacznie mniejszej liczbie osób, niż rzeczywiście z niej obecnie korzysta. Docelowo przepustowość wodociągów miała zapewnić zaopatrzenie w wodę ok. 4-5 tys. mieszkańcom. Rzeczywistych odbiorców wody, głównie w okresie letnim, jest znacznie więcej, co podyktowane jest dużą liczbą działek rekreacyjnych i przyjazdem na teren gminy turystów sezonowych. Potrzeby modernizacyjne dotyczą również wymiany rur azbestowych, które nadal występują w części gminy.

3.4.2 Gospodarka odpadami

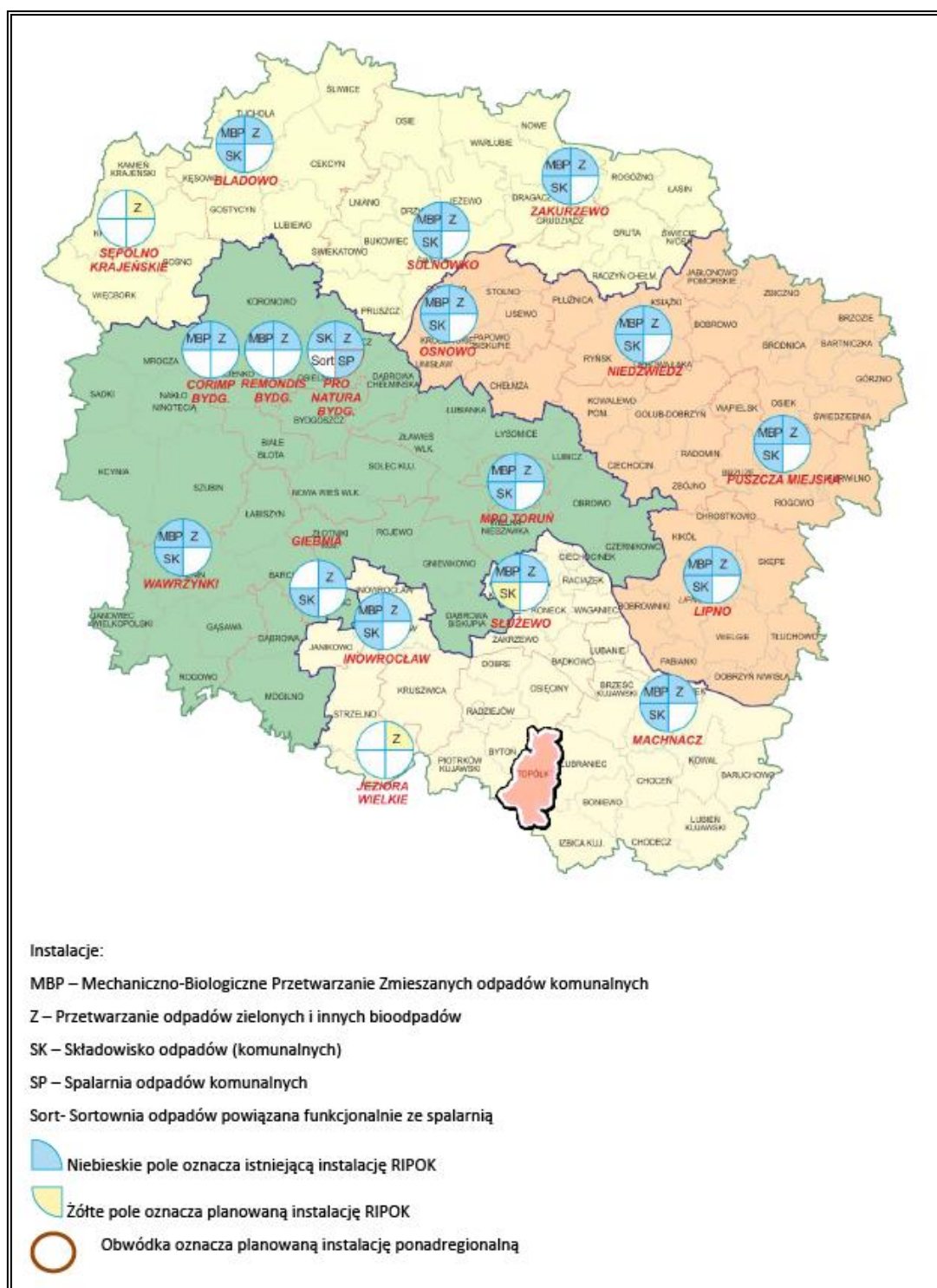
System gospodarki odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska, co w zakresie zrównoważonego rozwoju jednostki samorządu terytorialnego jest niezwykle istotne. Niewłaściwe postępowanie z odpadami negatywnie wpływa na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego obowiązuje Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028. W jego ramach ustanowiono 4 regiony gospodarki odpadami komunalnymi. Są to:

- Region 1 – Północny (grudziądzki, sępoleński, świecki, tucholski);
- Region 2 – Wschodni (chełmiński, brodnicki, golubsko-dobrzyński, lipnowski, rypiński, toruński, wąbrzeski, włocławski);
- Region 3 – Południowy (aleksandrowski, inowrocławski, mogileński, radziejowski, włocławski);
- Region 4 – Zachodni (bydgoski, inowrocławski, mogileński, nakielski, toruński, żniński).

Według takiego podziału gmina Topółka należy do regionu 3 – Południowego.

Rysunek 5. Położenie gminy Topólka na tle regionów gospodarki odpadami w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028

Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) obsługującą teren gminy Topólka jest Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (MBP) znajdująca się w Regionalnym Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu.

Na terenie gminy Topólka nie funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Mieszkańcy obsługiwani są przez PSZOK znajdujący się w miejscowości Wandynowo w gminie Bytów.

Łączna ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Topólka w roku 2018 wyniosła 1 471,729 Mg. Szczegóły dotyczące odpadów zebranych selektywnie zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 20. Selektywnie zebrane odpady komunalne z terenu gminy Topólka w roku 2018

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
Niesegregowane zmieszane odpady komunalne	579,860
Odpady wielkogabarytowe	7,880
Opakowania ze szkła	51,081
Opakowania z tworzyw sztucznych	10,340
Odpady betonu oraz gruz betonowy z remontów	2,350
Zmieszane odpady opakowaniowe	786,420
Odpady ulegające biodegradacji	27,720
Zużyte opony	4,450
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,510
Opakowania z papieru i tektury	1,118
Razem	1 471,729

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Topólka w 2018 roku
Przy północno-zachodniej granicy gminy, w miejscowości Wandynowo, gmina Bytów (dz. nr ew. 113/1) zlokalizowane jest zrekultywowane składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowisko to było wspólne dla obu gmin. W roku 2019 wykonana została jego rekultywacja.

Zakres robót obejmował techniczną i biologiczną rekultywację składowiska, polegającą na ułożeniu okrywy rekultywacyjnej, składającej się z warstw: odgazowującej, słabo przepuszczalnej, organicznej oraz obsianie trawą, nasadzenia drzew, krzewów i wykonania rowu opaskowego.

W zakres tych robót wchodziły roboty rekultywacyjne w kolejności technologicznej:

1. Geodezyjne wyznaczenie terenu z odpadami,
2. Przemieszczenie odpadów w pasie 53 metrów od strony zachodniej i 88 metrów od strony północnej,
3. Wykonanie warstwy odgazowującej gr 0,3 m,
4. Wykonanie okrywy ziemnej na terenie „pod zieleni” - 1 900,38 m³,
5. Wyprofilowanie skarp i obrobienie „na czysto” na powierzchni = 2 040,34 m²,
6. Zagęszczenie odpadów na powierzchni 5 159,58 m² – 5-krotne,

7. Budowa 2 pali żwirowych jako studni do odgazowania,
8. Wykonanie warstwy izolacyjnej,
9. Wykonanie warstwy drenażowej,
10. Wykonanie warstwy wierzchniej,
11. Przygotowanie ziemi pod obsiew,
12. Obsiew traw.

Zgodnie z ustawą o odpadach (Dz.U. z 2020 r., poz. 797 z późn. zm.) na jego terenie prowadzony jest obecnie systematyczny monitoring terenu składowiska.

Gmina Topólka osiągnęła wymagane poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych. Dopuszczalne i osiągnięte przez gminę poziomy w roku 2018 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 21. Poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych osiągnięte w gospodarce odpadami przez Gminę Topólka w roku 2018

Poziom wymagany	Poziom osiągnięty
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	
< 40,00%	33,71%
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	
> 30,00%	49,74%
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	
> 50,00%	100,00%

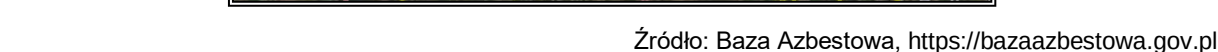
Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Topólka w 2018 roku

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Na terenie gminy obowiązuje *Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Topólka na lata 2013-2032*. Głównymi założeniami dokumentu jest aktywizacja działań związanych z oczyszczeniem terenu gminy Topólka z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych. Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 22. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Topółka w [kg] – dane z bazy azbestowej sierpień 2020 r.

Zinwentaryzowane		
Razem	4 260 669	100,00%
Osoby fizyczne	4 115 802	100,00%
Osoby prawne	144 867	100,00%
Unieszkodliwione		
Razem	228 174	5,36%
Osoby fizyczne	223 212	5,42%
Osoby prawne	4 962	3,43%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	4 032 495	94,64%
Osoby fizyczne	3 892 590	94,58%
Osoby prawne	139 905	96,57%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

Zasilania (GPZ): Lubraniec i Piotrków. Poniżej przedstawiono ich charakterystykę.

Tabela 23. Charakterystyka GPZ zasilających gminę Topółka w energię elektryczną

Lp.	Nazwa GPZ	Napięcia transformacji	Liczba transformatorów	Moc transformatorów	Obciążenie jako % mocy znamionowej
1	Lubraniec	110/15 kV	2	2x16 MVA	TR1 – 38% TR2 – 40%
2	Piotrków	110/15 kV	2	1x25 MVA, 1x16 MVA	TR1 – 10% TR2 – 22%

Źródło: Dane od ENERGA – OPERATOR SA

W kolejnej tabeli przedstawiono stan sieci elektroenergetycznej rozdzielczej przebiegającej przez teren gminy w latach 2015 – 2019.

Tabela 24. Sieć elektroenergetyczna rozdzielcza na terenie gminy Topółka w latach 2015 - 2019

Rok	Linie 15 kV		Linie 0,4 kV	
	napowietrzne [m]	kablowe [m]	napowietrzne [m]	kablowe [m]
2015	104 870	2 173	230 301	51 140
2016	104 870	2 713	230 368	56 679
2017	104 870	2 769	230 393	64 024
2018	104 970	4 320	230 802	70 699
2019	104 970	4 320	231 176	76 707

Źródło: Dane od ENERGA – OPERATOR SA

Zgodnie z informacjami wskazanymi w powyższej tabeli na terenie gminy w latach 2015 – 2019 długości linii:

- napowietrznych 15 kV wzrosła o 100 m, tj. 0,10%,
- kablowych 15 kV wzrosła o 2 147 m, tj. 98,80%,
- napowietrznych 0,4 kV wzrosła o 875 m, tj. 0,38%,
- kablowych 0,4 kV wzrosła o 25 567 m, tj. 49,99%.

Spółka ENERGA – OPERATOR SA zapewnia bieżące i długotrwałe bezpieczeństwo funkcjonowania systemu elektroenergetycznego na obszarze swojej działalności.

W zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną szansą dla mieszkańców, ale także dla zrównoważonego rozwoju Gminy, jest budowa i montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, przede wszystkich instalacji fotowoltaicznych, które cieszą się coraz większym zainteresowaniem.

OŚWIETLENIE ULICZNE

Na terenie gminy Topółka oświetleniem ulicznym zarządza Energa Oświetlenie Sp. z o.o. Długość sieci oświetlenia ulicznego na obszarze gminy wynosi 56 250 m. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 25. Rodzaj oświetlenie ulicznego na terenie gminy Topółka

Rodzaj lamp ulicznych	Moc	Ilość (szt.)
LED	0,904 kW	15
Naświetlacz RVP 251	0,900 kW	6
Sodowe	59,5 kW	588

Źródło: Energa Oświetlenie Sp. z o.o.

INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Na terenie gminy Topółka zlokalizowane są dwie stacje bazowych telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Są to stacje:

— Rybiny, maszt T-Mobile:

- T-Mobile (GSM1800, GSM900, LTE800, UMTS2100, UMTS900),
- Orange (GSM900, LTE800, UMTS2100, UMTS900).

— Dębianki, maszt Plusa:

- Plus (GSM900, UMTS2100, UMTS900),
- Aero 2 (LTE1800, LTE900).

Umieszczenie pojedynczych stacji bazowych telefonii komórkowej znajdujących się na terenie gminy prezentuje poniższy rysunek – Plus (kolor zielony), T-Mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy) i Aero2 (kolor błękitny).

1 km². Sieć ta stanowić może zagrożenie dla środowiska i zdrowia mieszkańców. Technologia 5G, podobnie jak poprzednie generacje, wykorzystuje fale elektromagnetyczne. Wdrożenie masowego korzystania z sieci 5G wymaga wybudowania wielu nowych anten, ponieważ przesyłanie informacji, w tych częstotliwościach działa prawidłowo jedynie w niewielkich odległościach.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645).

Według informacji RWMS w Bydgoszczy, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, na terenie gminy Topółka nie wyznaczono punktów pomiarowych PEM w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Na terenie gminy Topółka nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. Jako główne paliwo na terenie gminy wykorzystywany jest węgiel oraz w mniejszym stopniu olej opałowy i biomasa.

Energia ciepła wykorzystywana jest głównie do:

- ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym,
- przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych,
- na potrzeby zakładów przemysłowych (ogrzewanie, c.w.u., technologia),
- ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u., na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych.

Obiekty użyteczności publicznej na terenie gminy w celach grzewczych wykorzystują takie paliwo, jak: ekogroszek, olej opałowy, energię elektryczną i biomasę. Część z nich wymaga przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych w celu zwiększenia efektywności energetycznej i ograniczenia emisji CO₂ do atmosfery oraz obniżenie kosztów ich eksploatacji.

W budynkach mieszkalnych na terenie gminy Topółka ciepło wytwarzane jest we własnym zakresie z prywatnych kotłowni.

ZAOPATRZENIE W GAZ SIECIOWY

Gaz ziemny ma bardzo szerokie zastosowanie – można wykorzystywać go w procesach technologicznych, do ogrzewania, chłodzenia i oświetlania, a także w gospodarstwach domowych do gotowania.

Obecnie gmina nie jest zasilana gazem ziemnym przewodowym z krajowego systemu gazowniczego. W związku z tym gospodarstwa domowe, instytucje oraz podmioty gospodarcze w gaz, do celów energetycznych oraz grzewczych, zaopatrują się we własnym zakresie. Potrzeby ciepłe w gospodarce komunalno – bytowej, w gospodarstwach domowych są zaspokajane za pomocą dostaw gazu płynnego LPG, dostarczanego w butlach gazowych.

W chwili obecnej nie ma też sprecyzowanych planów przedsięwzięcia gazowniczego w zakresie gazyfikacji gminy Topółka, jednak biorąc pod uwagę, iż w sąsiednich gminach znajduje się sieć gazowa, w przyszłości należy rozważyć budowę sieci również na terenie gminy Topółka. W tym zakresie niezbędne jest przeprowadzenie możliwości technicznych i ekonomicznych budowy infrastruktury.

3.5 Diagnoza wyposażenia w infrastrukturę społeczną

3.5.1 Infrastruktura edukacyjna

Na terenie Gminy Topółka funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa im. Franciszka Becińskiego w Paniewie;
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Topółce;
- Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Topółce.

Jednostką, która zapewnia wspólną obsługę dla publicznych szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Topółka, jest Centrum Usług Wspólnych w Topółce (CUW). Prowadzi ono:

- obsługę finansowo-księgową;
- obsługę administracyjną;
- obsługę organizacyjną.

CUW świadczy działalność statutową także na rzecz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Topółce.

Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W związku z tym, na terenie Gminy Topółka wraz z rozpoczęciem roku szkolnego 2017/2018 Publiczne Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Topółce zostało włączone do Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Topółce.

Wyniki uczniów z egzaminów, zostały zaprezentowane w rozdziale 3.6.1 Jakość kapitału społecznego.

Potrzeby rozwojowe w zakresie oświaty związane są głównie z modernizacją budynków, w których prowadzona jest działalność edukacyjna. Obecnie prowadzone są prace w budynku Szkoły Podstawowej w Topółce, a potrzeby remontowe dotyczą także budynku Szkoły Podstawowej w Pniewie (w zakresie dachu).

3.5.2 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

Ze względu na położenie gminy i liczne walory przyrodnicze, charakteryzuje się ona wysokim poziomem atrakcyjności dla turystyki sezonowej, głównie w okresie letnim. Dominującym rodzajem ruchu turystycznego na obszarze gminy jest turystyka pobytowa oparta głównie o działki rekreacyjne nad jeziorami. Znajduje się również tutaj kilka gospodarstw agroturystycznych oferujących noclegi. Na uwagę zasługują również przebiegające przez obszar gminy krajowe szlaki turystyczne: Powstania Styczniowego oraz szlak kajakowy rzeką Zgłowiączką.

Z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przeznaczonej w szczególności dla mieszkańców, Gmina Topółka posiada siłownię na świeżym powietrzu, która znajduje się na placu tuż obok Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej. Jest to miejsce, które zapewnia możliwość spędzania aktywnie wolnego czasu, rozwijania zainteresowań sportowych, a także stanowi infrastrukturę społeczną służącą integracji mieszkańców.

Dostęp do infrastruktury rekreacyjnej jest ważny z punktu widzenia potencjalnych nowych mieszkańców gminy, którzy wybierając miejsce osiedlenia, poza dostępem do infrastruktury technicznej, zwracają uwagę na dostęp do atrakcyjnej bazy sportowo-rekreacyjnej. W tym zakresie niezbędny jest rozwój działalności promocyjnej Gminy oraz zagospodarowanie terenów rekreacyjnych. Szansą rozwoju lokalnej turystyki jest m.in. utworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, ale także bazy gastronomicznej nad Jeziorem Głuszyńskim. W połowie 2020 r. otworzono plażę przy jeziorze w miejscowości Orle, co wpłynęło na wzrost atrakcyjności tego obszaru. Nadal brakuje infrastruktury dla rozwoju sportów wodnych, w tym np. miejsca do wodowania łódek, ale również przechowywania ich po zakończeniu sezonu letniego, co zgłaszają letnicy odwiedzający gminę.

3.5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia, opieki społecznej i bezpieczeństwa

OCHRONA ZDROWIA

Na obszarze gminy ochronę zdrowia zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Saluber”.

Tabela 26. Opieka zdrowotna na obszarze gminy Topólka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Porady lekarskie ogółem	-	23 017	22 065	22 835	23 000	21 233
Przychodnie ogółem	ob.	1	1	1	1	1
Apteki	-	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Zgodnie z danymi GUS w roku 2019 udzielonych zostało 21 233 porad lekarskich na terenie gminy. Na terenie gminy funkcjonuje również 1 apteka.

OPIEKA SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Topólka realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Topólcie. Mieszkańcy mogą korzystać ze wsparcia w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. Istotną funkcję sprawują pracownicy socjalni, którzy podejmując współpracę z rodziną, diagnozują ich sytuację oraz określają plan pomocy. Pracą socjalną w szczególności objęte są osoby i rodziny, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, a szczególnie rodziny niepełne, wielodzietne rodziny niezaradne życiowo. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Na terenie gminy Topólka w ostatnich latach zauważalny jest spadek liczby osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej.

Tabela 27. Opieka społeczna na obszarze gminy Topólka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp.	134	132	131	126	128
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	419	391	373	348	366
Korzystający ze świadczeń rodzinnych (rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci)	-	288	326	323	277	234

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

BEZPIECZEŃSTWO

Pomoc mieszkańcom Gminy Topólka w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia niosą przede wszystkim jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP). Celem ich działania jest zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami, branie udziału w akcjach ratowniczych w czasie pożarów, zagrożeń

ekologicznych i innych klęsk. Ponadto jednostki OSP rozszerzają kulturę fizyczną wśród lokalnej społeczności.

Na terenie gminy działa system mobilnej komunikacji z mieszkańcami SISMS, za pomocą którego w bezpieczny i bardzo szybki sposób można przysyłać istotne informacje dla mieszkańców, w tym m.in. pilne komunikaty wpływające na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców, informacje o niebezpiecznych stanach pogodowych czy o utrudnieniach wynikających z lokalnej awarii. System ten wykorzystywany jest również informowania o imprezach kulturalno – rozrywkowych i innych aktualnościach.

3.6 Diagnoza aktywności społecznej

3.6.1 Jakość kapitału społecznego

Kapitał społeczny można określić jako zestaw nieformalnych wartości i norm etycznych wspólnych dla członków określonej grupy i umożliwiających im skuteczne współdziałanie. Pod względem ekonomicznym jakość kapitału społecznego oddziałuje na procesy wzrostu i rozwoju, dlatego świadoma kreacja kapitału społecznego jest właściwą strategią rozwojową, a sprawne zarządzanie gminą, charakteryzujące się wysoką jakością rządzenia, może stać się głównym czynnikiem kreacji tego kapitału.

O ile jakość rządzenia jest bezpośrednio powiązana z obowiązującymi przepisami prawa, tak jakość kapitału społecznego wynika z uwarunkowań lokalnych i powinna opierać się na budowaniu zaufania do instytucji publicznych, które funkcjonują na rzecz miejscowej społeczności.

Na kapitał społeczny składają się m.in. wiedza, normy etyczne i kulturowe, empatia, ale również zaangażowanie społeczne. O ile poziom wiedzy jest trudny do zmierzenia, poza analizą wyników w nauce uczniów, o tyle normy etyczne i kulturowe oraz poziom zaangażowania mieszkańców da się zaobserwować.

W poniższej tabeli przedstawiono średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w latach 2017-2019 w Publicznym Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Topółce (Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Topółce).

Tabela 28. Średni wynik procentowy egzaminu gimnazjalnego na terenie gminy Topółka w latach 2017-2019

Przedmiot \ Rok		2017	2018	2019	Średnia 3-letnia
Część humanistyczna	Język polski	62,0	63,9	58,5	61,5
	Historia, WOS	60,4	58,6	60,5	59,8
Część matematyczno-przyrodnicza	Matematyka	40,9	43,6	38,2	40,9
	Przedmioty przyrodnicze	52,7	53,6	46,6	51,0
Język angielski	Poziom podstawowy	52,7	54,5	54,2	53,8
	Poziom rozszerzony	30,4	37,8	37,0	35,1
Język niemiecki	Poziom podstawowy	—	37,5	55,5	46,5
	Poziom rozszerzony	—	15,0	35,0	25,0

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Analizując wyniki egzaminów gimnazjalnych na terenie gminy Topółka w latach 2017-2019 można zauważyć że:

- w części humanistycznej dla j. polskiego obserwujemy tendencję spadkową średniego wyniku procentowego, natomiast dla historii i WOS średni wynik utrzymywał się na względnie stałym poziomie,
- w części matematyczno-przyrodniczej, w roku 2019 również zauważalny jest spadek średniego wyniku w porównaniu do lat poprzednich,
- w części języka angielskiego, średni wynik zanotował wzrost w porównaniu do lat poprzednich,
- w części języka niemieckiego, średni wynik również zanotował znaczny wzrost w 2019 roku w porównaniu z rokiem poprzednim.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2020 r., poz. 910 z późn. zm.) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej, trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończył edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku z czym 1 września 2019 roku gimnazja zostały zlikwidowane.

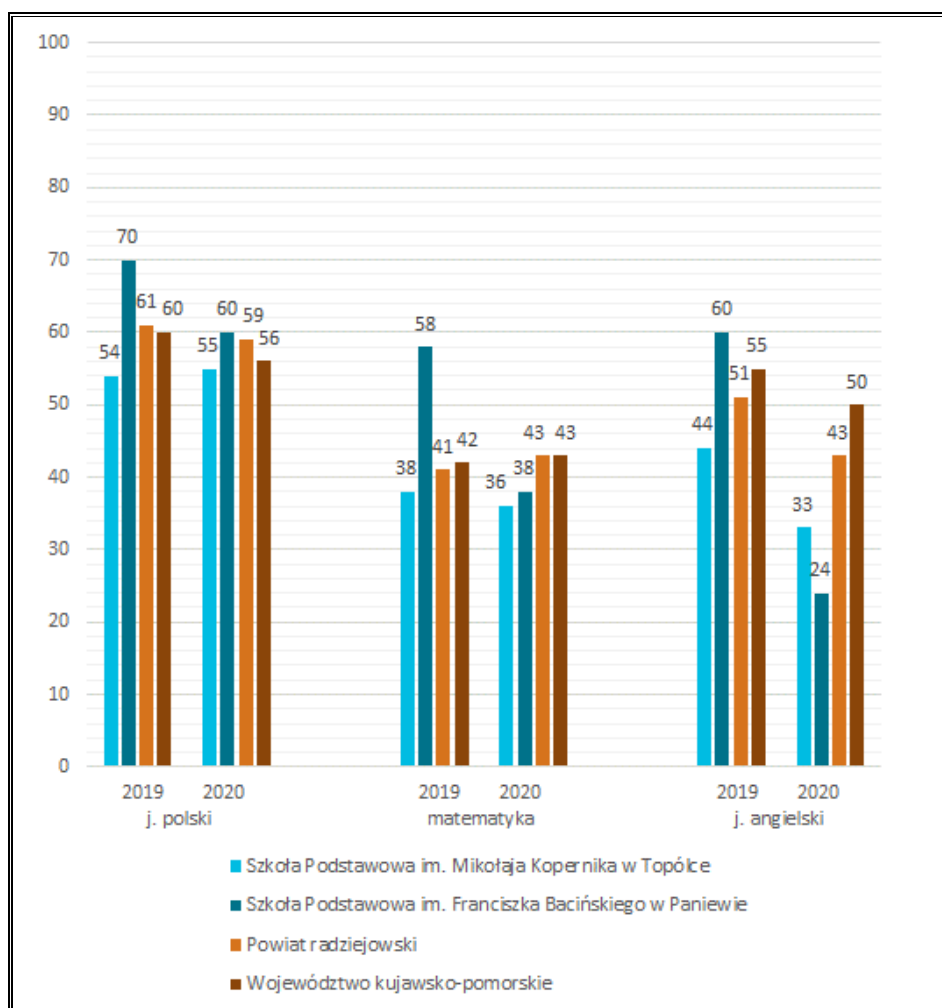
Biorąc powyższe pod uwagę, w poniższej tabeli przedstawiono średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w latach 2019-2020 w szkołach podstawowych z obszaru gminy Topółka.

Tabela 29. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty [%] szkół na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019 i 2020

Rok	Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
2019	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Topółce	54	38	44
	Szkoła Podstawowa im. Franciszka Bacińskiego w Paniewie	70	58	60
	Powiat radziejowski	61	41	51
	Województwo kujawsko-pomorskie	60	42	55
2020	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Topółce	55	36	33
	Szkoła Podstawowa im. Franciszka Bacińskiego w Paniewie	60	38	24
	Powiat radziejowski	59	43	43
	Województwo kujawsko-pomorskie	56	43	50

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Wykres 7. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego i woj. kujawsko-pomorskiego w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku

W odniesieniu do wyników egzaminu ósmoklasisty na terenie gminy Topólka w latach 2019-2020, można zauważyć, że wyższe wyniki osiągają uczniowie Szkoły Podstawowej im. Franciszka Bacińskiego w Paniewie od uczniów Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Topólce. Wyniki uczniów ze Szkoły są również często wyższe od średnich wyników dla powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, czego nie można powiedzieć o wynikach uczniów ze Szkoły Podstawowej w Topólce.

3.6.2 Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe podejmujące działania na rzecz społeczności lokalnej są ważnym ogniwem wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Działania podejmowane przez organizacje pozarządowe sprawiają, że rośnie ich rola w kreowaniu pozytywnych zmian w środowisku lokalnym, co ma również wpływ na rozwój i promocję jednostki samorządu terytorialnego. Organizacje pobudzają aktywność obywatelską, uczą dialogu społecznego, są łącznikiem pomiędzy obywatelami, a władzą.

Przyjmując co roku program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi Gmina wyraża wolę budowania dialogu obywatelskiego oraz stwarzania warunków do realizacji inicjatyw służących mieszkańcom.

Na terenie Gminy Topólka aktywnie działa klub sportowy – GKS Tęcza Topólka. Oprócz sekcji piłkarskiej, w ramach działalności klubu GKS Tęcza Topólka działa również sekcja siatkarska.

Ponadto wśród aktywnych organizacji pozarządowych z terenu gminy Topólka można wymienić:

- Stowarzyszenie Klub Seniora „ZŁOTA JESIEŃ”,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Topólka,
- Stowarzyszenie Działkowców i Mieszkańców Głuszynka „PIERŚCIEN”.

3.6.3 Ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.

Do takich osób zalicza się m.in. osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, uzależnione, itp., które mogą mieć problem w znalezieniu pracy, dlatego ekonomia społeczna daje im szansę na zmiany w życiu zawodowym.

Podmiotami ekonomii społecznej są m.in. centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, spółdzielnie socjalne, firmy społeczne, zakłady aktywizacji zawodowej, warsztaty

terapii zajęciowej. Instytucje te umożliwiają osobom wykluczonym społecznie zdobycie doświadczenia zawodowego, stwarzając warunki powrotu na rynek pracy oraz przestrzeń do rozwoju osobistego.

Na terenie gminy Topólka nie działają podmioty ekonomii społecznej.

3.7 Analiza zdolności inwestycyjnej

Analiza zdolności do realizacji wydatków inwestycyjnych ma na celu określenie i ocenę możliwości gminy w zakresie pokrycia wydatków inwestycyjnych. Pozwala także ocenić ogólną sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego.

Odzwierciedleniem sytuacji ekonomicznej każdej jednostki samorządu terytorialnego jest jej budżet – roczny plan dochodów, wydatków oraz przychodów i rozchodów. Informacje o sytuacji finansowej pozwalają na racjonalne gospodarowanie publicznymi zasobami pieniężnymi w celu właściwego wypełniania zadań wobec mieszkańców. Podstawowym aktem prawnym regulującym proces budżetowania w jednostkach samorządu terytorialnego jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.). W celu zbadania zdolności inwestycyjnej gminy Topólka posłużono się danymi finansowymi budżetu Gminy w latach 2015-2019.

DOCHODY BUDŻETU GMINY

Dochody budżetu Gminy Topólka na przestrzeni analizowanych lat wzrosły o 50,34%. W okresie tym udział dochodów bieżących zmniejszył się z poziomu 98,73% do 94,01% dochodów ogółem. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych i to na ich wysokość Gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrost dochodów bieżących jest możliwy poprzez rozwój lokalnej bazy ekonomicznej, co w dłuższym okresie czasu zwiększa bazę podatkową.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury dochodów w budżecie Gminy Topólka w latach 2015-2019.

Tabela 30. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Topólka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem	zł	17 213 986,88	21 380 097,06	23 128 702,22	24 094 310,92	25 880 281,42
Dochody majątkowe ogółem	zł	218 455,14	107 063,36	475 148,96	1 487 563,43	1 551 221,67
Udział w dochodach ogółem	%	1,27%	0,50%	2,05%	6,17%	5,99%
Dochody bieżące ogółem	zł	16 995 531,74	21 273 033,70	22 653 553,26	22 606 747,49	24 329 059,75
Udział w dochodach ogółem	%	98,73%	99,50%	97,95%	93,83%	94,01%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

WYDATKI BUDŻETU GMINY

Wydatki budżetu Gminy Topólka w 2019 r. wzrosły o 41,50%, w porównaniu z 2015 r. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano wzrost udziału wydatków majątkowych w kwocie wydatków ogółem. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego, a przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury wydatków w budżecie Gminy Topólka w latach 2015-2019.

Tabela 31. Struktura wydatków majątkowych i bieżących Gminy Topólka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Wydatki ogółem	zł	16 922 858,88	20 614 680,15	21 885 785,30	23 875 721,55	23 946 485,12
Wydatki majątkowe ogółem	zł	989 644,83	1 311 805,65	1 811 480,54	3 882 589,55	2 213 218,40
Udział w wydatkach ogółem	%	5,85%	6,36%	8,28%	16,26%	9,24%
Wydatki bieżące ogółem	zł	15 933 214,05	19 302 874,50	20 074 304,76	19 993 132,00	21 733 266,72
Udział w wydatkach ogółem	%	94,15%	93,64%	91,72%	83,74%	90,76%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

NADWYŻKA OPERACYJNA

Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, co oznacza, że Gmina posiada możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę zadłużenia.

Tabela 32. Nadwyżka operacyjna Gminy Topółka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Dochody bieżące	zł	16 995 531,74	21 273 033,70	22 653 553,26	22 606 747,49	24 329 059,75
Wydatki bieżące	zł	15 933 214,05	19 302 874,50	20 074 304,76	19 993 132,00	21 733 266,72
Nadwyżka operacyjna	zł	1 062 317,69	1 970 159,20	2 579 248,50	2 613 615,49	2 595 793,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

Na podstawie informacji z wykonania budżetu Gminy, należy zauważyć, że Gmina spełnia wymogi wynikające z przepisu art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych dotyczące spełnienia dopuszczalnego wskaźnika zadłużenia, jak również wykonane dochody bieżące były we wszystkich ww. latach wyższe od wykonanych wydatków bieżących.

WYNIK BUDŻETU GMINY

W tabeli poniżej przedstawiono wysokość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy w latach 2015-2019, obrazując tym samym wysokość nadwyżki budżetowej, jaką udało się wypracować w ubiegłych latach.

Tabela 33. Wynik budżetu Gminy Topółka w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Dochody budżetowe ogółem	zł	17 213 986,88	21 380 097,06	23 128 702,22	24 094 310,92	25 880 281,42
Wydatki budżetowe ogółem	zł	16 922 858,88	20 614 680,15	21 885 785,30	23 875 721,55	23 946 485,12
Wynik budżetowy	zł	291 128,00	765 416,91	1 242 916,92	218 589,37	1 933 796,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

Polityka inwestycyjna Gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym.

W budżecie Gminy wyodrębniane są środki stanowiące fundusz sołecki. Fundusz sołecki jest formą budżetu partycypacyjnego i stanowi system wsparcia inicjatyw lokalnych, umożliwiającą realizację ważnych społecznie przedsięwzięć na terenie sołectw. Są to środki finansowe wyodrębnione w budżecie gminy, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków ich życia.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym, dlatego też, środki te stanowią niewątpliwie wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego. Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie: ze źródeł krajowych oraz ze źródeł unijnych. Gmina Topółka aplikuje o środki zewnętrzne, pozyskując je na rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej. Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe, nie każda inwestycja jest finansowana ze środków własnych. Część inwestycji współfinansowanych jest z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnych dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że wykorzystuje ono szanse w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia jej rozwoju.

Źródłem największych wydatków Gminy jest jednak realizacja zadań własnych z zakresu oświaty. Prognozuje się, że w przyszłych latach to właśnie ta działalność jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym będzie generowała nadal najwyższe wydatki. Wzrost wydatków na oświatę nie wpływa korzystnie na planowanie inwestycji, bowiem środki, które jednostka samorządu terytorialnego mogłaby przeznaczyć na działania inwestycyjne i rozwój infrastruktury technicznej, będą musiały zostać zapewnione w budżecie na realizację zadań z zakresu oświaty.

3.8 Podsumowanie analizy i diagnozy

3.8.1 Analiza potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego

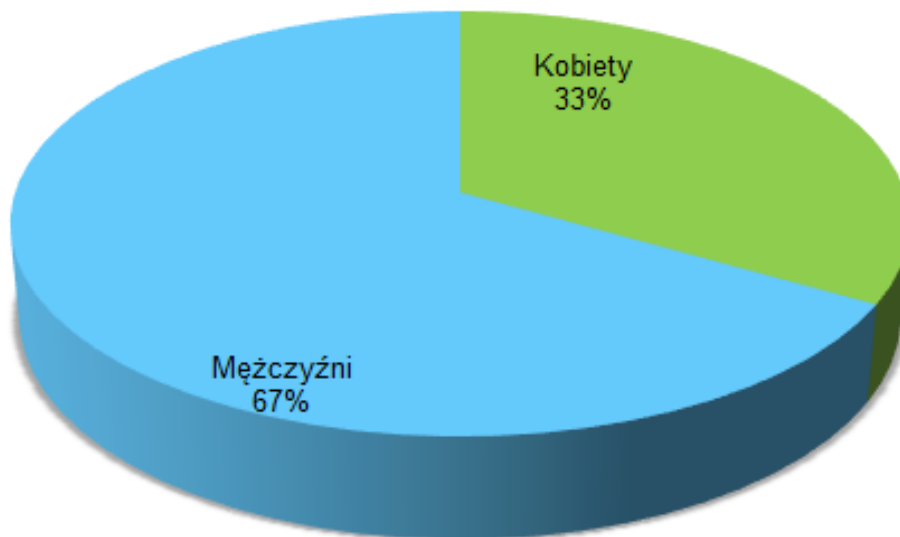
Do przeanalizowania potencjału jakości życia na terenie gminy Topólka posłużyło przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców. Badanie prowadzone było od 22.06.2020 r. do 20.07.2020 r. i miało na celu określenie kierunków rozwoju Gminy, obszarów, w których należy podjąć odpowiednie przedsięwzięcia inwestycyjne prowadzące do poprawy jego atrakcyjności oraz poprawy życia mieszkańców.

Formularze ankietowe można było wypełnić elektronicznie pod adresem: <https://forms.gle/bj1mNERo7XUW6xW77>.

Ankieta składała się z 5 pytań, w tym trzech zamkniętych i dwóch otwartych.

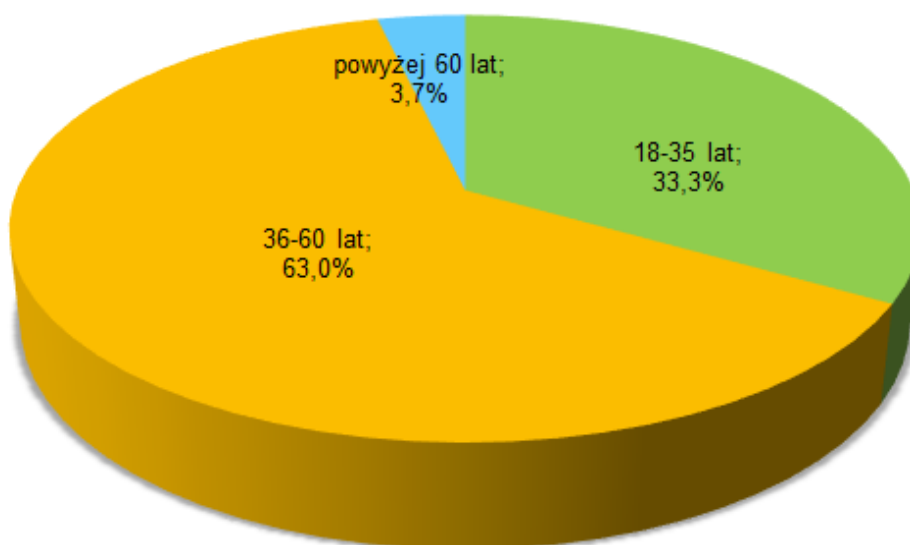
Wśród ankietowanych większość stanowili mężczyźni – 67%. Pod względem wieku, większość osób, które wzięło udział w badaniu, to osoby w wieku 36-60 lat (63,0%) oraz w wieku 18-35 lat (33,3%). Większość ankietowanych (92%) to mieszkańcy Gminy Topólka, po 4% stanowiły osoby czasowo mieszkające na terenie gminy oraz przedsiębiorcy prowadzący na terenie gminy działalność gospodarczą.

Wykres 8. Ankietowani wg płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Wykres 9. Ankietowani wg wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Wykres 10. Ankietowani wg rodzaju Interesariusza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Odpowiedzi pozyskane w ramach pierwszego pytania miały na celu zobrazowanie, jak mieszkańcy i osoby przebywające na terenie gminy oceniają wagę realizacji następujących przedsięwzięć:

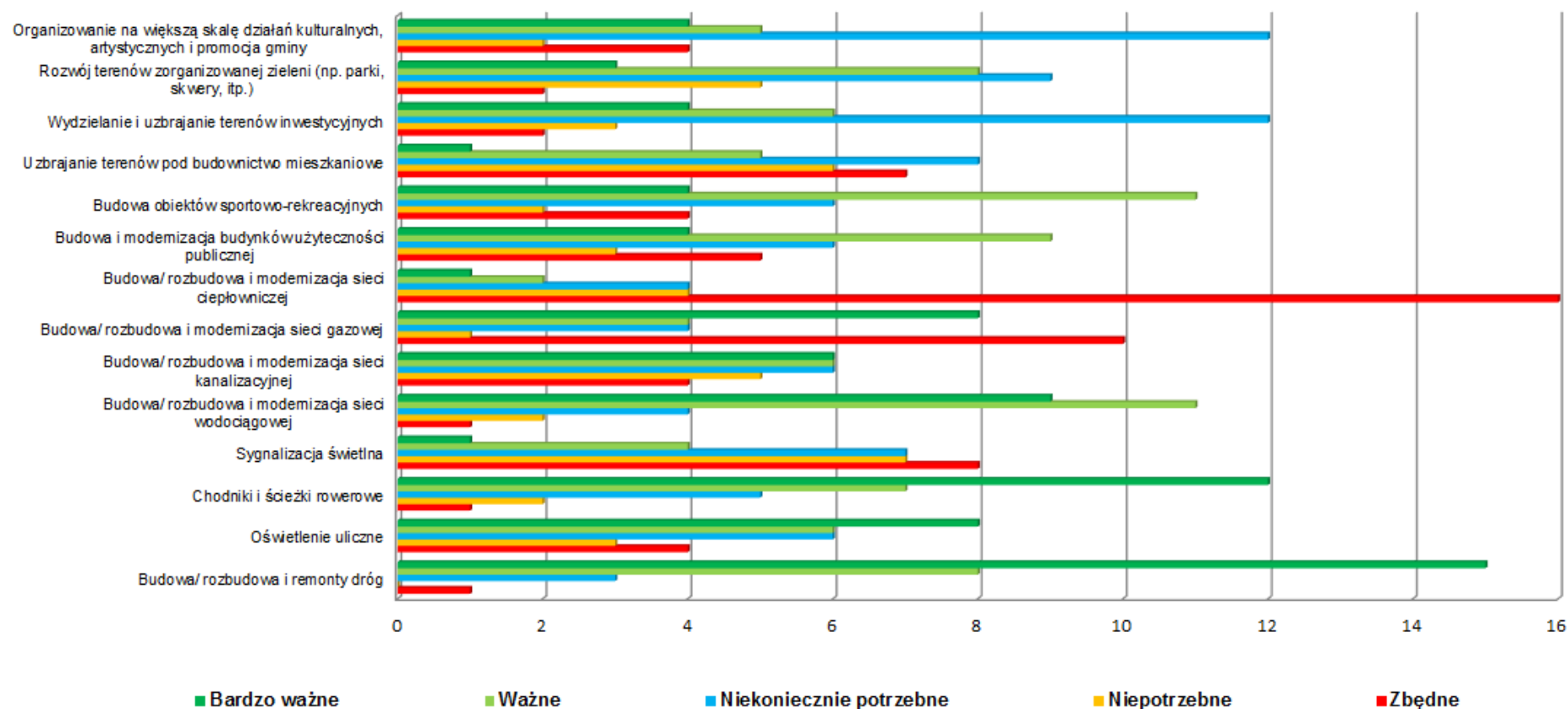
- budowa/ rozbudowa i remonty dróg,
- budowa infrastruktury okołodrogowej – oświetlenie uliczne,
- budowa infrastruktury okołodrogowej – chodniki i ścieżki rowerowe,
- budowa infrastruktury okołodrogowej – sygnalizacja świetlna,
- budowa/ rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej,
- budowa/ rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej,
- budowa/ rozbudowa i modernizacja sieci gazowej,
- budowa/ rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej,
- budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic wiejskich, obiektów kultury, oświaty, itp.),
- budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
- wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych,
- rozwój terenów zorganizowanej zieleni (np. parki, skwery, itp.),
- organizowanie na większą skalę działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy.

Według ankietowanych najważniejsze dla dalszego rozwoju gminy są inwestycje z zakresu budowy, rozbudowy i remontów dróg oraz budowy chodników i ścieżek rowerowych.

Za ważną uważa się również budowę, rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej, budowę obiektów sportowo-rekreacyjnych, a także budowę i modernizację budynków użyteczności publicznej.

Jako zbędne działania ankietowani uznali budowę sieci ciepłowniczej i gazowej. Obecnie na terenie gminy nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy ani nie ma dostępu do sieci gazowej, jednak zdaniem mieszkańców, obecnie są inne potrzeby dla zapewnienia rozwoju Gminy w najbliższych latach.

Wykres 11. Ocena ważności realizacji poszczególnych przedsięwzięć wg ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Na pytanie, które z poniższych stwierdzeń:

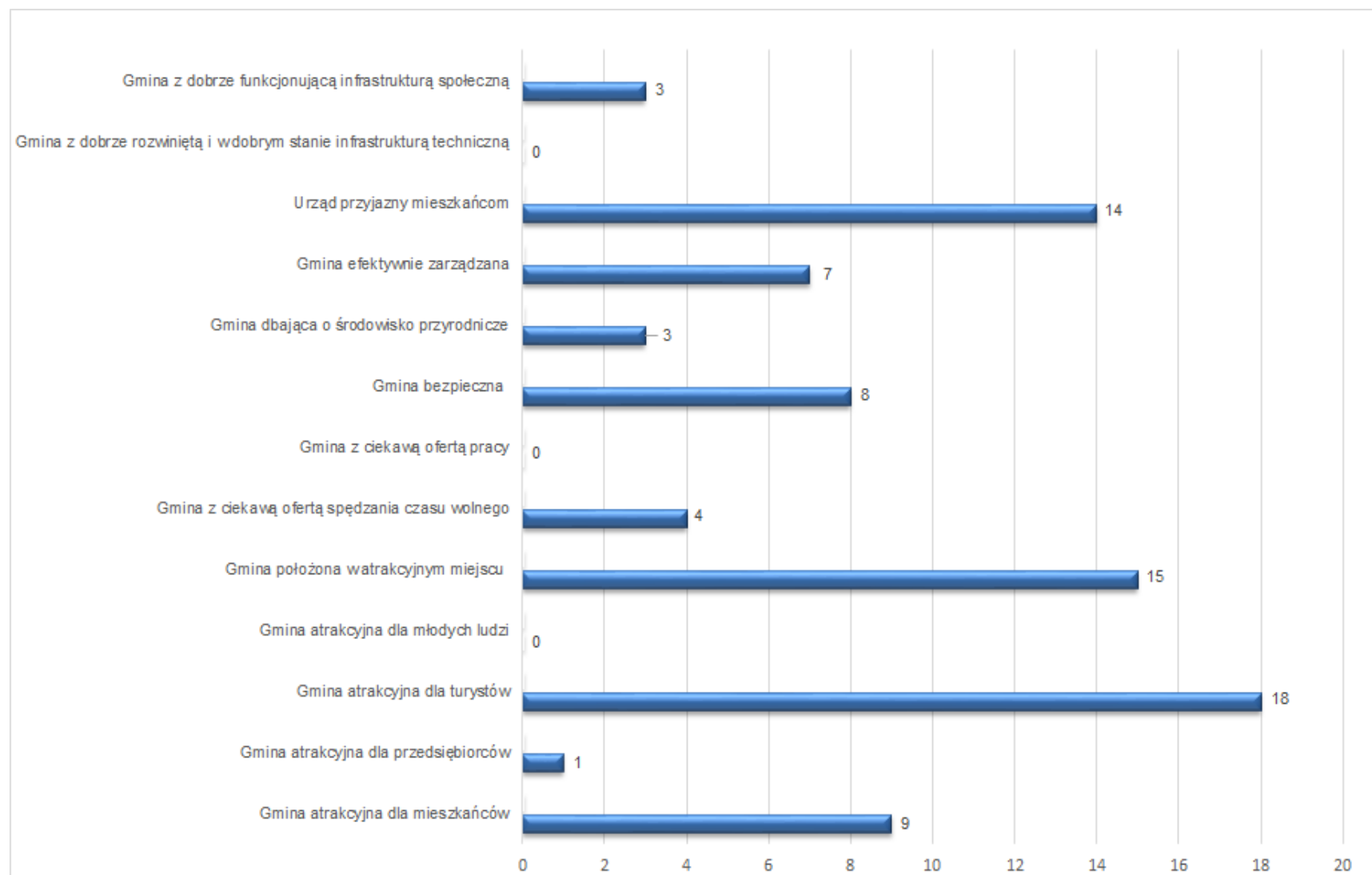
- Gmina atrakcyjna dla mieszkańców
- Gmina atrakcyjna dla przedsiębiorców
- Gmina atrakcyjna dla turystów
- Gmina atrakcyjna dla młodych ludzi
- Gmina położona w atrakcyjnym miejscu
- Gmina z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego
- Gmina z ciekawą ofertą pracy
- Gmina bezpieczna
- Gmina dbająca o środowisko przyrodnicze
- Gmina efektywnie zarządzana
- Urząd przyjazny mieszkańcom
- Gmina z dobrze rozwiniętą i w dobrym stanie infrastrukturą techniczną (tj. rozwinięta sieć drogowa, kanalizacyjna, wodociągowa, itp.)
- Gmina z dobrze funkcjonującą infrastrukturą społeczną (tj. posiadająca wystarczającą w stosunku do zapotrzebowania bazę oświatową, sportową, kulturalną, oferującą właściwą opiekę zdrowotną, itp.)

najlepiej charakteryzuje Gminę obecnie, ankietowani zdecydowanie wskazali na atrakcyjność dla turystów. Ponadto zdaniem ankietowanych Gmina Topólka położona jest w atrakcyjnym miejscu, a Urząd Gminy jest przyjazny dla mieszkańców.

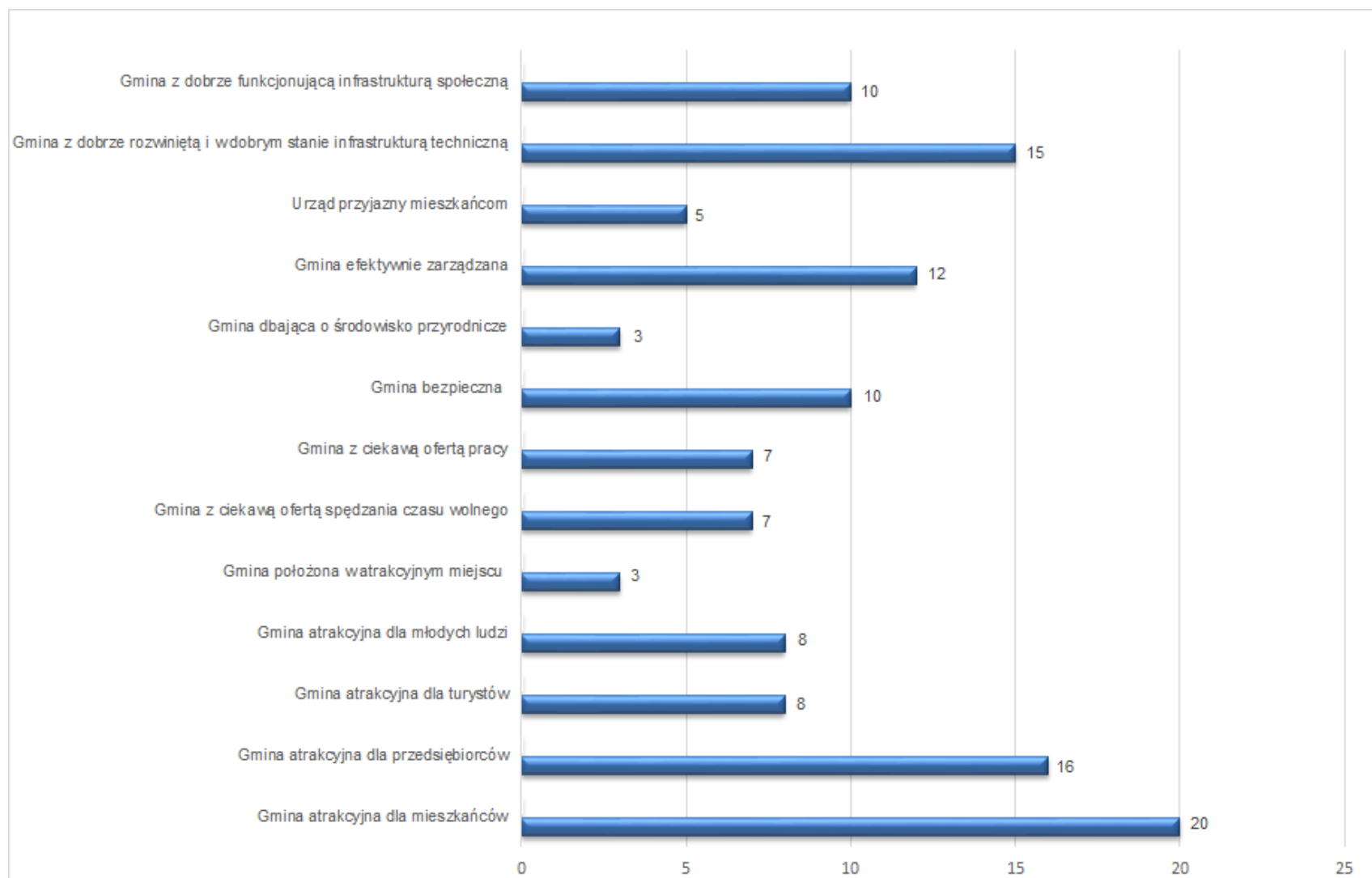
Żaden z ankietowanych nie wskazał, aby Gmina posiadała dobrze rozwiniętą i w dobrym stanie infrastrukturę techniczną, charakteryzowała się ciekawą ofertą pracy czy była atrakcyjna dla ludzi młodych.

Z kolei w przyszłości Gmina powinna być atrakcyjna dla mieszkańców i przedsiębiorców, a także powinna posiadać dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną.

Wynik wszystkich udzielonych odpowiedzi charakteryzujących obecny i przyszły stan Gminy przedstawiono na poniższych wykresach.

Wykres 12. Cechy charakterystyczne dla Gminy Topółka wg ankietowanych – stan obecny

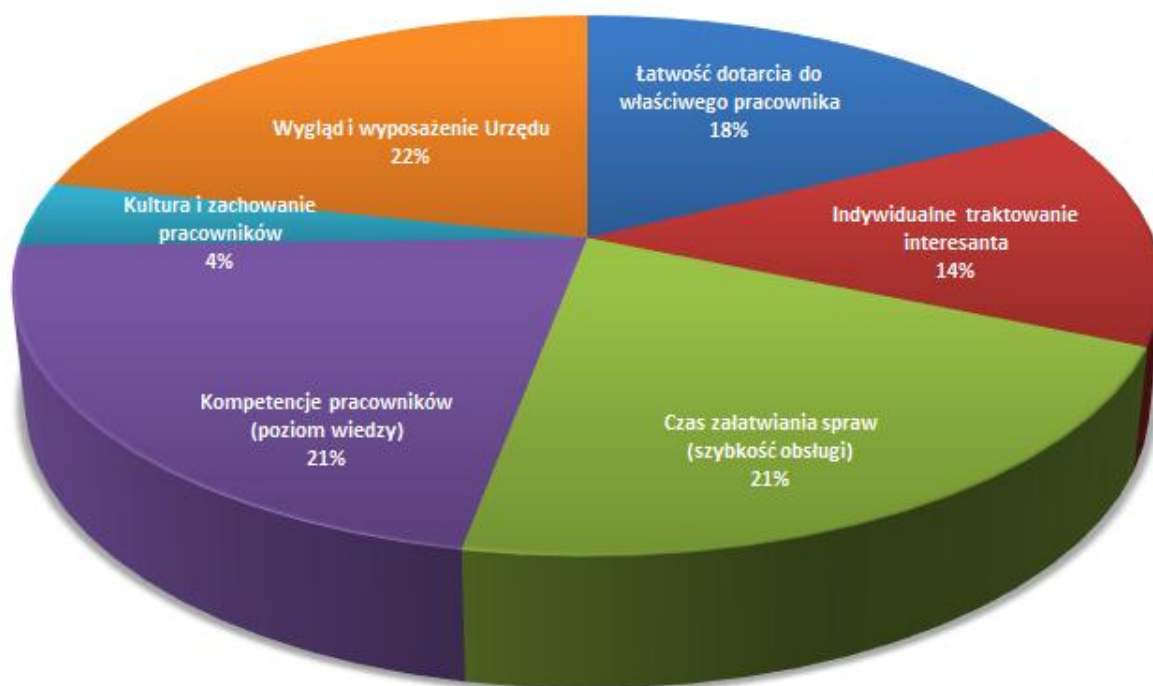
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Wykres 13. Cechy charakterystyczne dla Gminy Topólka wg ankietowanych – w przyszłości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

W ramach trzeciego pytania, poproszono ankietowanych o wskazanie, jakie elementy funkcjonowania Urzędu Gminy Topólka należałoby ich zdaniem ulepszyć. Do najczęściej udzielanej odpowiedzi należy czas załatwiania spraw (szybkość obsługi) oraz kompetencje pracowników. Zdaniem ankietowanych najmniej niezbędnym do poprawy elementem w zakresie funkcjonowania Urzędu jest kultura i zachowanie pracowników.

Wykres 14. Ocena funkcjonowania Urzędu Gminy Topólka wg ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

W ramach pytań otwartych uczestnicy badania ankietowego zostali poproszeni o wskazanie, jakie ich zdaniem:

- są najbardziej istotne problemy do rozwiązania na terenie gminy, tj. co w pierwszej kolejności należałoby naprawić i usprawnić;
- obecne atuty gminy można wykorzystać w przyszłości do jego rozwoju, co decyduje o obecnej atrakcyjności gminy i co może stać się szansą dla jego rozwoju.

Wśród najistotniejszych potrzeb ankietowani wskazali na problemy związane z infrastrukturą drogową (zły stan dróg), niewystarczającą ilością chodników i ścieżek rowerowych. Problem jest także kwestia bezpieczeństwa na drogach. Zdaniem mieszkańców należy poprawić dostęp do usług kanalizacyjnych, w tym budować przydomowe oczyszczalnie ścieków. Należy również zadbać o infrastrukturę turystyczną oraz podjąć nowe działania promocyjne celem zwiększenia zainteresowania wśród przyjezdnych.

Wśród największych atutów Gminy, które decydują o obecnej jej atrakcyjności, ale także które stanowią szansę rozwoju, należą:

- atrakcyjne położenie gminy,
- walory przyrodnicze, położenie przy Jeziorze Głuszyńskim i tereny przy jeziorze wykorzystywane dla celów turystycznych (nowa plaża),
- baza kulturalna, w tym wyremontowane świetlice wiejskie,
- spokój i bezpieczeństwo.

Do szans dalszego rozwoju Gminy Topółka należą:

- poszerzenie oferty turystyczno-wypoczynkowej dla przyjezdnych i mieszkańców,
- wspieranie małych, lokalnych firm, rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki,
- promocja walorów przyrodniczych gminy, promocja turystyki na terenie gminy (np. kolportaż ulotek, opracowanie mapy turystycznej, reklamy),
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych, zwłaszcza przy jeziorze,
- korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej dla poprawy jakości życia mieszkańców.

W dniu 30 lipca 2020 r. w ramach konsultacji społecznych odbyło się również spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami i pracownikami jednostek organizacyjnych Gminy. W spotkaniu uczestniczyły również osoby czasowo przebywające na terenie gminy, w tym przyjezdni i turyści. Podczas spotkania przedstawiona została krótka prezentacja i wyjaśniona metodyka prac nad Strategią Rozwoju Gminy Topółka na lata 2021-2030. Odbyła się również dyskusja mająca na celu zdiagnozowanie mocnych i słabych stron Gminy, ale także potrzeb rozwojowych oraz szans dla dalszego rozwoju.

Uczestnicy spotkania wskazali, że największym atutem Gminy Topółka jest jej położenie, walory przyrodnicze, w tym dostęp do jeziora, co wiąże się także z największą szansą rozwoju, jaką jest nastawienie na rozwój turystyki. Gmina Topółka jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, nie posiada terenów inwestycyjnych, które mogłyby zostać wykorzystane pod utworzenie strefy gospodarczej, przez co nie występuje zainteresowanie zewnętrznych inwestorów. Szansą rozwoju jest zatem branża turystyczna, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki. Gmina położona jest blisko autostrady, co jest dodatkowym atutem dla rozwoju branży turystycznej na tym terenie. Obszar Gminy charakteryzuje się również czystym środowiskiem. Ze względu na typowo rolniczy charakter, w okolicy nie ma dużych przedsiębiorstw, które mogłyby negatywnie wpływać na jakość środowiska, powodując jego zanieczyszczenie. Wśród potrzeb należy wskazać zagospodarowanie terenu wokół wspomnianego jeziora, ale także zadbanie o sam zbiornik wodny poprzez jego oczyszczenie, ale również zadbanie o rozwój infrastruktury

kanalizacyjnej, w celu zapobiegania niekontrolowanemu spływowi nieczystości do wód i gleby. Istotną kwestią jest również potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa na drogach, poprzez stosowanie np. elementów ograniczających prędkość w miejscach wzmożonego ruchu pieszych i rowerzystów, ale przede wszystkim poprzez budowę ścieżek pieszo-rowerowych.

3.8.2 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strengths** (mocne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **MOCNE STRONY** – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają je spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- **SŁABE STRONY** – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych.
- **SZANSE** – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące niekorzystne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Celem analizy SWOT jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Gmina Topólka podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność. Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Gminy (tzw. **szanse i mocne strony**).

Poniżej przedstawiono tabele w poszczególnych sferach działalności Gminy, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na jej dalszy rozwój.

Tabela 34. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
• Dogodne położenie geograficzne • Dogodne położenie komunikacyjne, bliska odległość do autostrady A1 • Walory przyrodnicze (położenie w dolinie rzeki Zgłowiączki oraz nad Jeziorem Głuszyńskim, występujące liczne mniejsze jeziora) • Czyste środowisko • Dostęp do jezior • Duża ilość działek rekreacyjnych wokół jezior • Walory kulturowe gminy, zabytki ujęte w rejestrze zabytków	• Brak zagospodarowania terenów przy zbiornikach wodnych i niewykorzystany potencjał turystyczny gminy • Infrastruktura drogowa wymagająca modernizacji i rozbudowy • Niewystarczająca infrastruktura okołodrogowa, brak chodników, ścieżek pieszko-rowerowych • Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej, brak oczyszczalni ścieków, potrzeba modernizacji sieci wodociągowej w zakresie wymiany rur azbestowych i zwiększenia przepustowości • Wysoki udział wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój infrastruktury turystycznej • Rozwój ruchu turystycznego • Napływ nowych mieszkańców • Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej • Promocja walorów przyrodniczych i turystycznych Gminy • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej • Wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii (oze) oraz potencjał do wykorzystywania oze • Budowa infrastruktury gazowej	• Ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej • Degradacja środowiska w wyniku niekontrolowanego przedostawania się ścieków bytowych do wód i gleby

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
• Stopniowy rozwój mieszkalnictwa na terenie gminy • Dostęp do podstawowych usług społecznych (kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, w zakresie oświaty, pomocy społecznej i opieki zdrowotnej)	• Spadek liczby ludności • Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym i malejący udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, nowe miejsca pracy i wzrost atrakcyjności gminy dla ludzi młodych • Napływ nowych mieszkańców	• Postępujący proces starzenia się społeczeństwa • Rosnące wydatki na oświatę

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach - Spadek bezrobocia w porównaniu z latami ubiegłymi	- Niewykorzystany potencjał gminy w zakresie infrastruktury turystycznej - Niewystarczająca liczba miejsc pracy
Szanse	Zagrożenia
- Rozwój ruchu turystycznego - Możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju turystyki - Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, nowe miejsca pracy i wzrost atrakcyjności gminy dla ludzi młodych	- Spowolnienie gospodarcze w kraju - Wzrost kosztów budowy infrastruktury rekreacyjnej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
Wysoki poziom zводociągowania gminy	- Infrastruktura drogowa wymagająca modernizacji i rozbudowy - Niewystarczająca infrastruktura okołodrogowa, brak chodników, ścieżek pieszo-rowerowych - Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej, brak oczyszczalni ścieków, potrzeba modernizacji sieci wodociągowej w zakresie wymiany rur azbestowych i zwiększenia przepustowości - Wysoki udział wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia
Szanse	Zagrożenia
- Kontynuowanie prac inwestycyjnych w zakresie rozwoju i poprawy stanu technicznego dróg, modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej - Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej - Wzrost zainteresowania inwestycjami w odnawialne źródła energii - Budowa infrastruktury gazowej w przyszłości	- Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej - Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
- Nowa plaża nad Jeziorem Głuszyńskim - Działania Gminnego Ośrodka Kultury - Walory kulturowe, obiekty wpisane do rejestru zabytków	- Niewystarczające zagospodarowanie terenów rekreacyjnych - Potrzeba remontów bazy lokalowej dla celów społecznych i edukacyjnych
Szanse	Zagrożenia
- Modernizacja obiektów pod rozwój społeczny i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych - Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznych - Rozwój działalności promocyjnej	- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa - Rosnące potrzeby osób starszych - Rosnące koszty inwestycji - Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39. Analiza SWOT – podsumowanie – najistotniejsze czynniki

Mocne strony	Waga	Słabe strony	Waga
Atrakcyjne położenie i dostępność komunikacyjna gminy	0,4	Braki w infrastrukturze technicznej	0,5
Walory przyrodnicze, w tym dostęp do jeziora	0,4	Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy	0,4
Spokój i bezpieczeństwo na terenie gminy	0,2	Występowanie negatywnych zjawisk demograficznych	0,1
Szanse		Zagrożenia	
Rozwój infrastruktury technicznej	0,4	Spowolnienie gospodarcze w kraju	0,4
Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i promocja gminy	0,3	Rosnące koszty inwestycji	0,4
Napływ turystów i nowych mieszkańców	0,3	Postępujący proces starzenia się społeczeństwa	0,2

Źródło: Opracowanie własne

3.8.3 Analiza SWOT / TOWS

Analiza SWOT/TOWS stanowi uzupełnienie analizy SWOT.

Analiza TOWS jest odwróceniem akronimu SWOT, a w praktyce oznacza rozpoczęcie badania od działań wynikających z otoczenia, kończąc na wewnętrznych mocnych i słabych stronach.

Analiza ta opiera się na założeniu, że wszystkie czynniki, jakie wywierają wpływ na organizację (w analizowanym przypadku – Gmina Topółka) dzielimy na:

- zewnętrzne i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników:

- zewnętrzne pozytywne – szanse,
- zewnętrzne negatywne – zagrożenia,
- wewnętrzne pozytywne – mocne strony,
- wewnętrzne negatywne – słabe strony.

W analizie TOWS należy zatem zidentyfikować powyższe cztery grupy czynników, ocenić ich wpływ na rozwój Gminy, a także ocenić jego możliwość do osłabiania lub wzmacniania siły ich oddziaływania. Powiązania między czynnikami można wykazywać z wykorzystaniem systemu zerojedynkowego – 0 (odpowiedź negatywna) oznacza brak powiązania, a 1 (odpowiedź pozytywna) oznacza istnienie powiązania. Zestawienie ze sobą szans i zagrożeń mocnymi i słabymi stronami, umożliwia określenie dalszych kierunków rozwoju i rodzaju strategii, jaką powinno się wybrać dla Gminy Topólka.

Można wyróżnić cztery rodzaje strategii, będące wynikiem analizy SWOT/TOWS:

1. Strategia agresywna (maxi-maxi) – do wykorzystania, jeżeli przeważają mocne strony, natomiast w otoczeniu dominują szanse. Strategia ta polega na silnej ekspansji i rozwoju, przy maksymalnym wykorzystaniu mocnych stron i szans.
2. Strategia konserwatywna (maxi-mini) – do zastosowania wówczas, gdy występuje przewaga mocnych stron, jednak potencjał jest poddawany niekorzystnemu układowi uwarunkowań zewnętrznych. Strategia ta polega na podejmowaniu takich działań, które bazując na mocnych stronach, będą przewyższać zagrożenia występujące w otoczeniu.
3. Strategia konkurencyjna (mini-maxi) – do wykorzystania, gdy przeważają słabe strony, natomiast w otoczeniu dominują szanse. Polega ona na eliminowaniu słabych stron oraz poprawie pozycji konkurencyjnej przez maksymalne wykorzystanie szans sprzyjających rozwojowi.
4. Strategia defensywna (mini-mini) – do zastosowania wówczas, gdy dominują słabe strony, a otoczenie charakteryzuje się przewagą czynników rodzących zagrożenie. Strategia ta polega na zapewnieniu przetrwania poprzez podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie słabym stronom i zewnętrznym zagrożeniom.

Najważniejsze czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na rozwój Gminy, w ramach analizy TOWS przedstawiono zbiorczo w tabeli poniżej.

Tabela 40. Czy mocna strona pozwala wykorzystać szansę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Mocna strona / Szansa	Waga mocnej strony		Rozwój infrastruktury technicznej	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i promocja gminy	Napływ turystów i nowych mieszkańców	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Atrakcyjne położenie i dostępność komunikacyjna gminy	0,4	Siła oddziaływania	0	1	1	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,4	0,4		0,8
Walory przyrodnicze, w tym dostęp do jeziora	0,4	Siła oddziaływania	0	1	1	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,4	0,4		0,8
Spokój i bezpieczeństwo na terenie gminy	0,2	Siła oddziaływania	0	1	1	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,2	0,2		0,4
Łączna suma interakcji						6	
Łączna siła interakcji							2,0

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 41. Czy mocna strona pozwala ograniczyć zagrożenie ? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Mocna strona / zagrożenie	Waga mocnej strony		Spowolnienie gospodarcze w kraju	Rosnące koszty inwestycji	Postępujący proces starzenia się społeczeństwa	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Atrakcyjne położenie i dostępność komunikacyjna gminy	0,4	Siła oddziaływania	0	0	1	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,4		0,4
Walory przyrodnicze, w tym dostęp do jeziora	0,4	Siła oddziaływania	0	0	1	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,4		0,4
Spokój i bezpieczeństwo na terenie gminy	0,2	Siła oddziaływania	0	0	1	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,2		0,2
Łączna suma interakcji						3	
Łączna siła interakcji							1,0

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42. Czy słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania szansy? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Słaba strona / Szansa	Waga słabej strony		Rozwój infrastruktury technicznej	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i promocja gminy	Napływ turystów i nowych mieszkańców	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Braki w infrastrukturze technicznej	0,5	Siła oddziaływania	1	0	1	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,5	0,0	0,5		1,0
Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy	0,4	Siła oddziaływania	0	1	1	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,4	0,4		0,8
Występowanie negatywnych zjawisk demograficznych	0,1	Siła oddziaływania	0	0	0	0	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,0		0,0
Łączna suma interakcji						4	
Łączna siła interakcji							1,8

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43. Czy słaba strona potęguje zagrożenie ? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Słaba strona / Zagrożenie	Waga słabej strony		Spowolnienie gospodarcze w kraju	Rosnące koszty inwestycji	Postępujący proces starzenia się społeczeństwa	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Braki w infrastrukturze technicznej	0,5	Siła oddziaływania	0	1	0	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,5	0,0		0,5
Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy	0,4	Siła oddziaływania	0	0	1	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0	0,4		0,4
Występowanie negatywnych zjawisk demograficznych	0,1	Siła oddziaływania	0	0	1	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,1		0,1
Łączna suma interakcji						3	
Łączna siła interakcji							1,0

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44. Czy szansa wzmacnia silną stronę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Szansa/ Mocna strona	Waga szansy		Atrakcyjne położenie i dostępność komunikacyjna gminy	Walory przyrodnicze, w tym dostęp do jeziora	Spokój i bezpieczeństwo na terenie gminy	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Rozwój infrastruktury technicznej	0,4	Siła oddziaływania	0	0	0	0	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,0		0,0
Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i promocja gminy	0,3	Siła oddziaływania	1	1	0	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,3	0,3	0,0		0,6
Napływ turystów i nowych mieszkańców	0,3	Siła oddziaływania	0	0	0	0	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,0		0,0
Łączna suma interakcji						2	
Łączna siła interakcji							0,6

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 45. Czy szansa pozwala zniwelować słabą stronę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Szansa/ Słaba strona	Waga szansy		Braki w infrastrukturze technicznej	Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy	Występowanie negatywnych zjawisk demograficznych	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Rozwój infrastruktury technicznej	0,4	Siła oddziaływania	1	0	0	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,4	0,0	0,0		0,4
Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i promocja gminy	0,3	Siła oddziaływania	0	1	0	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,3	0,0		0,3
Napływ turystów i nowych mieszkańców	0,3	Siła oddziaływania	0	1	1	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,3	0,3		0,6
Łączna suma interakcji						4	
Łączna siła interakcji							1,3

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 46. Czy zagrożenie niweluje silną stronę ? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Zagrożenie/ Mocna strona	Waga zagrożenia		Atrakcyjne położenie i dostępność komunikacyjna gminy	Walory przyrodnicze, w tym dostęp do jeziora	Spokój i bezpieczeństwo na terenie gminy	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Spowolnienie gospodarcze w kraju	0,4	Siła oddziaływania	0	0	0	0	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,0		0,0
Rosnące koszty inwestycji	0,4	Siła oddziaływania	0	0	0	0	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,0		0,0
Postępujący proces starzenia się społeczeństwa	0,2	Siła oddziaływania	0	0	0	0	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,0		0,0
Łączna suma interakcji						0	
Łączna siła interakcji							0,0

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 47. Czy zagrożenie wzmacnia słabą stronę ? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)

Zagrożenie/ Słaba strona	Waga zagrożenia		Braki w infrastrukturze technicznej	Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy	Występowanie negatywnych zjawisk demograficznych	Suma oddziaływań	Ważona suma oddziaływań
Spowolnienie gospodarcze w kraju	0,4	Siła oddziaływania	1	0	0	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,4	0,0	0,0		0,4
Rosnące koszty inwestycji	0,4	Siła oddziaływania	1	1	0	2	
		Ważona siła oddziaływania	0,4	0,4	0,0		0,8
Postępujący proces starzenia się społeczeństwa	0,2	Siła oddziaływania	0	0	1	1	
		Ważona siła oddziaływania	0,0	0,0	0,2		0,2
Łączna suma interakcji						4	
Łączna siła interakcji							1,4

Źródło: Opracowanie własne

W tabeli poniżej zaprezentowano zbiorcze wyniki przeprowadzonej analizy SWOT/TOWS.

Tabela 48. Wyniki analizy SWOT/TOWS

Kombinacja	Wyniki analizy SWOT		Wyniki analizy TOWS		Zestawienie zbiorcze SWOT/TOWS	
	Suma interakcji	Ważona suma oddziaływań	Suma interakcji	Ważona suma oddziaływań	Suma interakcji	Ważona suma oddziaływań
Mocne strony / szanse	6	2,0	2	0,6	8	2,6
Mocne strony / zagrożenia	3	1,0	0	0,0	3	1,0
Słabe strony / szanse	4	1,8	4	1,3	8	3,1
Słabe strony / zagrożenia	3	1,0	4	1,4	7	2,4

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49. Wyniki analizy SWOT/TOWS

	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	Strategia agresywna Suma interakcji – 8 Ważona suma interakcji – 2,6	Strategia konserwatywna Suma interakcji – 3 Ważona suma interakcji – 1,0
Słabe strony	Strategia konkurencyjna Suma interakcji – 8 Ważona suma interakcji – 3,1	Strategia defensywna Suma interakcji – 7 Ważona suma interakcji – 2,4

Źródło: Opracowanie własne

Z przeprowadzonej analizy wynika, że Gmina Topólka, powinna zastosować strategię konkurencyjną, która polega na eliminowaniu słabych stron, wśród których zdiagnozowano: braki w infrastrukturze technicznej, niewykorzystany potencjał turystyczny gminy, negatywne zjawiska demograficzne oraz poprawie pozycji konkurencyjnej przez maksymalne wykorzystanie szans sprzyjających rozwojowi Gminy, do których zaliczono: rozwój infrastruktury technicznej, rozwój infrastruktury rekreacyjnej i promocja gminy, napływ turystów i nowych mieszkańców.

4. Rozwój strategiczny w latach 2021-2030

Gmina Topólka, ze względu na położenie geograficzne, uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Gminę cechuje dogodna lokalizacja i wiele walorów przyrodniczych, co jest podstawowym czynnikiem generującym zainteresowanie turystów i przyjezdnych, chcących odwiedzić te tereny i potencjalnych nowych mieszkańców, jak również inwestorów z branży turystyczno-rekreacyjnej.

Najważniejszymi atutami Gminy są walory przyrodnicze, czyste środowisko, spokój i bezpieczeństwo. Na atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy wpływa również stopień uzbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną. Jest to jednak obszar, który wymaga bieżących prac inwestycyjnych, głównie w zakresie poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej, w tym rozbudowy i modernizacji dróg, wraz z budową infrastruktury okołodrogowej (chodników i ścieżek rowerowych). Ponadto niezbędne są prace w zakresie rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Szansą rozwoju są również inwestycje w odnawialne źródła energii, a w przyszłości również budowa sieci gazowej.

Dogodna lokalizacja w połączeniu z atrakcyjnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi powodują, że Gmina Topólka **posiada duże szanse rozwoju w zakresie mieszkalnictwa i turystyki rekreacyjnej**. Wyżej wymienione czynniki decydujące o atrakcyjności osiedleńczej Gminy oraz aktywna polityka inwestycyjna prowadzona przez władze gminne w zakresie poprawy warunków życia swoich mieszkańców, mogą przyczynić się do wzrostu liczby ludności gminy oraz większego zainteresowania inwestorów z branży turystycznej w kolejnych latach, czego bezpośrednim przełożeniem będzie wzrost dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych), a także na efektywniejsze wydatkowanie środków budżetowych.

4.1 Wizja rozwoju

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Topólka**:

GMINA TOPÓŁKA – ATRAKCYJNA DLA MIESZKAŃCÓW I TURYSTÓW, Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I REKREACYJNĄ, ZAPEWNIAJĄCA DOGODNE WARUNKI ŻYCIA Z UWZGLĘDNIENIEM ZASAD SPÓJNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej i turystyczno-rekreacyjnej. Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze społeczno-gospodarczej, pozytywnie wpłyną na rozwój turystyki oraz wzrost atrakcyjności dla mieszkańców i inwestorów.

4.2 Misja i cele strategiczne

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Topólka**:

ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU ŻYCIA POPRZEC ZASPAKAJANIE ZBIOROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE DOSTĘPU DO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I REKREACYJNEJ.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan.

W ramach niniejszej Strategii określono 2 główne cele strategiczne:

- 1) wysoki poziom życia mieszkańców poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej i zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy,
- 2) rozwój turystyki poprzez zwiększenie bazy sportowo-rekreacyjnej i promocję gminy,

Cele strategiczne zostaną osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 50. Schemat prezentujący plan strategiczny w ramach Strategii Rozwoju Gminy Topólka na lata 2021-2030

Cele strategiczne	
1) WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEC ROZBUDOWĘ I MODERNIZACJĘ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I ZAPEWNIENIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY	2) ROZWÓJ TURYSTYKI POPRZEC ZWIĘKSZENIE BAZY SPORTOWO-REKREACYJNEJ I PROMOCJĘ GMINY
Cele operacyjne	
1. Rozwój infrastruktury drogowej oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego 2. Poprawa dostępu do infrastruktury technicznej 3. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym gminy	1. Rozwój oferty promocyjnej gminy 2. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej 3. Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 51. Zakres działań inwestycyjnych w ramach wyznaczonych celów strategicznych

1) WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZECZ ROZBUDOWĄ I MODERNIZACJĄ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I ZAPEWNIENIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY	2) ROZWÓJ TURYSTYKI POPRZECZ ZWIĘKSZENIE BAZY SPORTOWO-REKREACYJNEJ I PROMOCJĄ GMINY
1. Rozbudowa i remont dróg, w tym poprawa stanu nawierzchni dróg gminnych 2. Budowa chodników 3. Budowa i remont ścieżek pieszo-rowerowych 4. Stosowanie elementów zwiększających bezpieczeństwo na drogach (np. progi zwalniające, lustra drogowe, itp.) 5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 6. Modernizacja sieci wodociągowej 7. Budowa infrastruktury kanalizacji deszczowej 8. Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła) 9. Termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ciepła na ekologiczne 10. Remont budynków gminnych (szkół, świetlic wiejskich, itp.) 11. Przeprowadzenie analizy możliwości ekonomiczno-technologicznych rozbudowy sieci gazowej 12. Rozwój sieci światłowodowej i dalsza cyfryzacja gminy 13. Dbanie o bezpieczeństwo i utrzymanie wysokiej jakości środowiska, w tym jakości powietrza i wód 14. Prowadzenie działań z zakresu likwidacji i utylizacji wyrobów azbestowych 15. Prowadzenie działań z zakresu recyklingu odpadów	1. Promocja walorów przyrodniczych gminy 2. Promocja terenów rekreacyjnych gminy 3. Aktywna działalność promocyjna w mediach społecznościowych 4. Udział w targach i konferencjach promujących gminę 5. Stworzenie kalendarza wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych na stronie internetowej 6. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców, poprzez np. promocję agroturystyki, rolnictwa ekologicznego 7. Rozwój współpracy i partnerstwa z podmiotami publicznymi i przedsiębiorcami poprzez wspólną organizację imprez i wydarzeń dla lokalnej społeczności 8. Zagospodarowanie plaży przy jeziorze 9. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej 10. Organizowanie konkursów tematycznych promujących walory przyrodnicze i kulturowe gminy

Źródło: Opracowanie własne

4.3 System wdrażania i finansowania Strategii

Za wdrażanie, monitoring i ewaluację Strategii będzie odpowiadać Wójt Gminy Topólka, którego w realizacji Strategii będą wspierać pracownicy jednostek organizacyjnych Gminy, jak również organizacje pozarządowe i podmioty gospodarcze, ale także indywidualni mieszkańcy Gminy zaangażowani w realizację działań strategicznych.

Interesariusze Strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na Gminę i jej rozwój oraz których potrzeby zamierza zaspakajać Gmina, świadcząc określone usługi publiczne. Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju. Należy podkreślić, że w przypadku każdej jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Za wdrożenie niniejszej Strategii, jak i realizację poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych odpowiedzialni będą:

- władze Gminy Topólka,
- pracownicy Urzędu Gminy Topólka,
- mieszkańcy,
- inwestorzy i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy,
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy,
- partnerzy Gminy,
- instytucje publiczne o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

Realizacja działań strategicznych będzie finansowana głównie ze środków budżetowych Gminy, z wykorzystaniem współfinansowania środkami z dotacji krajowych i europejskich. Gmina Topólka będzie również dążyć do aktywnej promocji, celem podjęcia współpracy i zwiększenia zainteresowania inwestorów zewnętrznych do angażowania środków finansowych w realizację strategicznych dla rozwoju przedsięwzięć.

Do źródeł finansowych wewnętrznych należą dochody własne Gminy, tj. dochody niebędące subwencją ogólną lub dotacją z budżetu państwa, dotacje celowe pochodzące z budżetu państwa w celu dofinansowania zadań własnych.

Wśród zewnętrznych źródeł finansowania można wskazać:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- wsparcie z Banku Gospodarstwa Krajowego
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Europejski Fundusz Społeczny

- Europejski Fundusz Spójności
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
- programy rządowe skierowane do osób indywidualnych.

4.4 System monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych, na podstawie których przeprowadzono diagnozę strategiczną, pozwala na bieżący monitoring działań przez osoby i podmioty wdrażające Strategię. Istotnym elementem każdego planu jest także projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się do efektywnej realizacji założeń strategicznych Gminy.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania zadań, umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania podmiotów i osób odpowiedzialnych za wdrażanie strategii;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na realizację celów strategicznych.

Obiektywne zbadanie postępu realizacji założeń strategicznych będzie możliwe dzięki weryfikacji określonych w diagnozie mierników osiągnięcia celów.

Tabela 52. Przykładowe wskaźniki monitorowania realizacji Strategii

Cel strategiczny	Wskaźnik monitorowania
1) WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZECZ ROZBUDOWĘ I MODERNIZACJĘ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I ZAPEWNIENIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY	Długość wyremontowanych dróg
	Długość chodników
	Długość ścieżek pieszo-rowerowych
	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków
	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej
	Długość sieci kanalizacji deszczowej
	Liczba budynków, w których zmodernizowano/wymieniono źródło ciepła
	Liczba wyremontowanych budynków gminnych
	Liczba gospodarstw domowych z dostępem do Internetu
	Masa zlikwidowanych wyrobów azbestowych, poddanych utylizacji
	Masa odpadów poddanych procesowi recyklingu
	Liczba kampanii promocyjnych na stronie internetowej gminy
2) ROZWÓJ TURYSTYKI POPRZECZ ZWIĘKSZENIE BAZY SPORTOWO-REKREACYJNEJ I PROMOCJĘ GMINY	Liczba konferencji/ targów, w których udział brali przedstawiciele Gminy i podmioty działające na jej terenie
	Liczba wybudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych
	Liczba wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych
	Liczba uczestników wydarzeń organizowanych na terenie
	Liczba turystów odwiedzających gminę
	Liczba konkursów promujących gminę

Źródło: Opracowanie własne

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy Topólka na lata 2021-2030, dla każdego celu strategicznego określono kilka obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju. Punktem wyjściowym do pomiaru realizacji poszczególnych celów strategicznych (a tym samym do osiągnięcia określonych wskaźników) będzie stan na dzień 31.12.2019 roku (rok zero), a także 31.12.2030 rok (stan docelowy).

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów oraz reagowanie na zmiany celem aktualizacji założeń strategicznych w kolejnych latach realizacji strategii.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Położenie gminy Topółka wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	9
Tabela 2. Wykaz dróg gminnych na obszarze gminy Topółka	10
Tabela 3. Liczba ludności w gminie Topółka w latach 2015-2019	17
Tabela 4. Ludność gminy Topółka w latach 2015-2019 wg grup ekonomicznych	18
Tabela 5. Liczba ludności w gminie Topółka w latach 2015-2019	20
Tabela 6. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Topółka w latach 2015 - 2018	21
Tabela 7. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Topółka w latach 2015 - 2018	21
Tabela 8. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarne na terenie gminy Topółka w latach 2015 - 2018	22
Tabela 9. Zasób mieszkaniowy będący w posiadaniu Gminy Topółka	22
Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Topółka w latach 2015-2019	23
Tabela 11. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Topółka w latach 2015-2019	24
Tabela 12. Liczba podmiotów na terenie gminy Topółka wg klas wielkości w latach 2015-2019	26
Tabela 13. Pracujący w gminie Topółka wg innego podziału niż PKD w latach 2015-2019	28
Tabela 14. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2015-2019	28
Tabela 15. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wiek Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	28
Tabela 16. Bezrobocie na terenie gminy Topółka w latach 2015-2019	29
Tabela 17. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Topółka w latach 2015-2019	30
Tabela 18. Wykaz zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Topółka	30
Tabela 19. Infrastruktura wodociągowa gminy Topółka w latach 2015-2019	32
Tabela 20. Selektywnie zebrane odpady komunalne z terenu gminy Topółka w roku 2018	35
Tabela 21. Poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych osiągnięte w gospodarce odpadami przez Gminę Topółka w roku 2018	36
Tabela 22. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Topółka w [kg] – dane z bazy azbestowej sierpień 2020 r.	37
Tabela 23. Charakterystyka GPZ zasilających gminę Topółka w energię elektryczną	39
Tabela 24. Sieć elektroenergetyczna rozdzielcza na terenie gminy Topółka w latach 2015 - 2019	39
Tabela 25. Rodzaj oświetlenia ulicznego na terenie gminy Topółka	40
Tabela 26. Opieka zdrowotna na obszarze gminy Topółka w latach 2015-2019	45
Tabela 27. Opieka społeczna na obszarze gminy Topółka w latach 2015-2019	45
Tabela 28. Średni wynik procentowy egzaminu gimnazjalnego na terenie gminy Topółka w latach 2017-2019	47
Tabela 29. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty [%] szkół na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019 i 2020	48
Tabela 30. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Topółka w latach 2015-2019	51
Tabela 31. Struktura wydatków majątkowych i bieżących Gminy Topółka w latach 2015-2019	52
Tabela 32. Nadwyżka operacyjna Gminy Topółka w latach 2015-2019	53
Tabela 33. Wynik budżetu Gminy Topółka w latach 2015-2019	54
Tabela 34. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	66
Tabela 35. Analiza SWOT – społeczeństwo	66
Tabela 36. Analiza SWOT – gospodarka	67
Tabela 37. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	67
Tabela 38. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	68
Tabela 39. Analiza SWOT – podsumowanie – najistotniejsze czynniki	68
Tabela 40. Czy mocna strona pozwala wykorzystać szansę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	70
Tabela 41. Czy mocna strona pozwala ograniczyć zagrożenie? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	70
Tabela 42. Czy słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania szansy? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	71

Tabela 43. Czy słaba strona potęguje zagrożenie ? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	71
Tabela 44. Czy szansa wzmacnia silną stronę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	72
Tabela 45. Czy szansa pozwala zniwelować słabą stronę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	72
Tabela 46. Czy zagrożenie niweluje silną stronę ? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	73
Tabela 47. Czy zagrożenie wzmacnia słabą stronę ? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – występuje oddziaływanie)	73
Tabela 48. Wyniki analizy SWOT/TOWS.....	74
Tabela 49. Wyniki analizy SWOT/TOWS.....	74
Tabela 50. Schemat prezentujący plan strategiczny w ramach Strategii Rozwoju Gminy Topółka na lata 2021-2030	77
Tabela 51. Zakres działań inwestycyjnych w ramach wyznaczonych celów strategicznych	78
Tabela 52. Przykładowe wskaźniki monitorowania realizacji Strategii	81

Rysunek 1. Położenie gminy Topółka na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu radziejowskiego	7
Rysunek 2. Mapa gminy Topółka	9
Rysunek 3. Sieć dróg na terenie gminy Topółka	12
Rysunek 4. Położenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Głuszyńskie oraz Obszaru Natura 2000 Słone Łąki w Dolinie Zgłowiączki PLH040037 na terenie gminy Topółka	14
Rysunek 5. Położenie gminy Topółka na tle regionów gospodarki odpadami w województwie kujawsko-pomorskim.....	34
Rysunek 6. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Topółka wraz z pilnością ich usunięcia	38
Rysunek 7. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie i w okolicy gminy Topółka	41

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Topółka w latach 2015-2019	18
Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Topółka w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2015-2019.....	19
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2019 w gminie Topółka	25
Wykres 4. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2015-2019.....	26
Wykres 5. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2015-2019	27
Wykres 6. Bezrobotni zarejestrowani wg płci na terenie gminy Topółka w latach 2015-2019.....	29
Wykres 7. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie gminy Topółka, powiatu radziejowskiego i woj. kujawsko-pomorskiego w roku 2019	48
Wykres 8. Ankietowani wg płci	56
Wykres 9. Ankietowani wg wieku.....	57
Wykres 10. Ankietowani wg rodzaju Interesariusza	57
Wykres 11. Ocena ważności realizacji poszczególnych przedsięwzięć wg ankietowanych	59
Wykres 12. Cechy charakterystyczne dla Gminy Topółka wg ankietowanych – stan obecny	61
Wykres 13. Cechy charakterystyczne dla Gminy Topółka wg ankietowanych – w przyszłości	62
Wykres 14. Ocena funkcjonowania Urzędu Gminy Topółka wg ankietowanych.....	63